

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TERRY CANNON

VIETNAM

bin yıllık mücadele

çeviren esra karaoğullarından

SİYASİ ŞEYLER

Edebi Şeyler 055 & Siyasi Şeyler 04

Vietnam - Bin Yıllık Mücadele / Terry Cannon **Yayın Yönetmeni:** Ali Özgür Özkarcı **Birinci Baskı:** Haziran 2018 **Çeviri:** Esra Karaoğullarından **Editör:** Zafer Zorlu **Kapak Tasarımı:** Koray Işıldak **Sayfa Tasarımı:** Selin Kalkan **ISBN** 978-605-2325-28-5 **Baskı:** Çınar Matbaacılık Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Çarşısı C Blok No: 274-275 Topkapı/İstanbul **Matbaa Sertifika No:** 36305 **©Edebi Şeyler 2018 Sertifika No:** 22775 **©Terry Cannon Kitabın Orjinal İsmi:** *Vietnam - A Thousand Years of Struggle*

Edebi Şeyler Ajans ve Yayıncılık: Arap Cami Mah. Yemeniciler Sok. No: 50 Ömer Han K: 4 D: 4-5 Karaköy / İstanbul **Tel:** (0212) 238 62 02 **E-posta:** edebiseyler@gmail.com / siyasiseyler@gmail.com **Web:** edebiseyler.com

Terry Cannon

VIETNAM

Bin Yıllık Mücadele

İngilizceden çeviren
Esra Karaoğullarından

SİYASİ ŞEYLER

Terry Cannon, Amerika 68'in önde gelen aktivistlerinden olan Cannon, *The Movement* gazetesinin kurucusu ve editörüdür. 1967'de Oakland'da askere alınmaya karşı gerçekleştirilen protestoların ön safhasında yer almış ve devamında tutuklanmış, *Oakland Yedilisi* olarak da bilinen, ekibin üyelerinden biridir. Cannon'ın *Kara Panter Partisi'nin Hikâyesi* adlı kitabı da yine *Edebi Şeyler* etiketiyle yayımlanmıştı.

Esra Karaoğullarından, 2000 yılında Hacettepe Üniversitesi İİBF İktisat ana bilim dalından mezun oldu. Barış için Müzik Vakfı için gönüllü bir grup insanla, kolektif olarak çevirisi yapılan ve 2014 yılında basılan *Değişen Yaşamlar* kitabının çevirisinde yer aldı. Ayrıca yayınevimizden çıkan *Kara Panter Partisi'nin Hikâyesi* kitabının çevirmenidir.

İçindekiler

I. Savaş, Kaybet ve Tekrar Savaş:	
Vietnamlı Kahramanlar, Yabancı İşgalciler	7
II. Fransızlar, Evinize dönün!	13
III. Ülkesinin Kurucusu	19
IV. Kızıl Bayrak, Sarı Yıldız:	
Büyük Güçler Özgür Bir Halkla Savaşıyor	25
V. Çekirge Fili Nasıl Yendi?	32
VI. Cenevre Antlaşmaları:	
Amerika'nın Engellediği Özgür Seçim	39
VII. Amerika Özgürlüğü Nasıl Yok Etti ve Direniş Nasıl Doğdu?	45
VIII. Hikâyemize Ara Veriyoruz...	53
IX. Özel Savaş ve Halk Savaşı	62
X. Amerikan Savaşı: Birleşik Devletler Saldırısı Nasıl Düşürdü ve Ulusal Kurtuluş Cephesi Nasıl Kazandı?	71
XI. Halk Savaşı Hayatından Bir Gün	78
XII. Kurtarılmış Ordu, Kurtarılmış Yaşamlar	85
XIII. Gerçekler ve Yalanlar:	
Kitabımızın Sonu, Ama Savaşın Değil	91
XIV. Peki Ya Siz? Sonraki Okumalar	95

Savaş, Kaybet ve Tekrar Savaş: Vietnamlı Kahramanlar, Yabancı İşgalciler

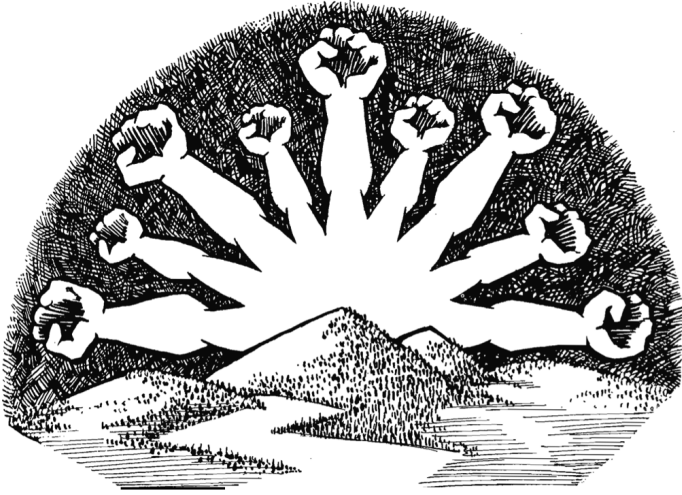

Bin yıl önce bir öğleden sonra, Cao Bien adında Çinli bir yönetici, Vietnam'daki Lo Nehri'nin kenarında oturuyordu. Cao Bien, Çin imparatoru tarafından Vietnam'ı fethetmek ve Çin'in bir parçası kılmak üzere gönderilmişti.

Cao Bien, ilk beyaz adam Amerika'ya ayak basmadan 500 yıl önce, o öğleden sonra orada otururken, Vietnam'ın zenginliklerini Çin'e götürmenin yollarını planlıyordu ki kocaman ve dehşet verici bir şey gördü.

Muazzam bir şekil, nehirler ve tepeler boyunca üzerinden yükseliyordu. "Ben bu ülkenin ruhuyum" dedi. "Beni asla yemeyeceksin." Bir sihirbaz olarak da nam salmış Cao Bien, buna rağmen çok korkmuş ve büsbütün sessiz kalmıştı.

Ertesi gün o ruhu kovmak için birkaç sunak yaptırdı. O gece bir fırtına çıktı ve şimşekler sunakları yerle bir etti. Derin bir iç çeken Cao Bien, bu toprakların çok güçlü bir ruha sahip olduğunu ve burada kalamayacağını anlamış oldu.

Çin, Cao Bien gelmeden bin yıl önce de Vietnam'ı fethetmeye kalkışmıştı. Çin, güçlü bir imparatorluk, Vietnam ise dağılmış halde bulunan küçük bir ülkeydi. Çin'in eğitilmiş orduları ve ateşli silahlarına karşılık Vietnamlıların bambu sopaları, mızrak ve okları mevcuttu. Nihayetinde, Cao Bien'in o ruhla karşılaşmasından elli yıl sonra, Çinliler Vietnam'dan kovuldu.

Avrupa'da, Danimarkalılar (Vikingler) İngiltere'yi işgale kalkışmış, Almanya bir ulus bile olamamış, Şarلمان ölmüş ve Fransa anarşiye teslim olmuştu. Asya'da ise, Vietnam toprakları bin yıldan sonra ilk kez bağımsız olabilmişti.

Vietnamlılar bağımsızlıkları için uzun süren çetin savaşlar verdiler. Trung Kardeşler, İsa hâlâ hayattayken, güçlü Çin ordularına karşı üç yıl sürecek bir isyanı yönettiler. Roma İmparatorluğu'nun çöküşü döneminde, Bayan Trieu, bir filin sırtında askerlerine yabancılara karşı öncülük etti.

Vietnam, Cao Bien kovulduktan sonraki 300 yıl boyunca barış içinde yaşadı. Sonra Moğollar, Güney Doğu Asya'nın bu harikasını ele geçirmeye karar verdiler. Kubilay Han, ülkeyi fethetmek için 500.000 asker göndermişti; bu sayı bugün Birleşik Devletler'in Vietnam'da bulunan asker sayısı ile aynıydı.

Peki Vietnam Kubilay Han için ne anlam ifade ediyordu? Kubilay, Çin'in tamamını henüz fethetmiş, orduları Asya'dan Avrupa'ya her yeri silip süpürmüş ve Hindistan'a kadar inmişti. Yeryüzünün büyük çoğunluğunda hükümdar O'ydu, onun kuralları geçerliydi. Ama Vietnamlılar, O'nu defettiler.

Peki ama nasıl? Bugün yaptıkları gibi, aynı yol ile. Bütün halk, köylüler, toprak ağaları, soylular birleşip bunu birlikte başardılar. Kubilay'a gerilla savaşı taktiğiyle, birçok küçük ölçekli çarpışma ve yer yer büyük savaşlarla karşılık verdiler. Tez elde edilecek bir zaferin peşine düşmeden, uzun zaman sürecek bir direniş savaşı örgütlediler.

Bizim bugün yaptığımızın aksine, onlar insanları savaşmaları için askere alıp bir orduya katmadılar. Kubilay'ın pro-fesyonel orduları, tıpkı kendinden önceki Çin orduları gibi, altın ve ganimet için savaşıyorlardı; Vietnamlılar, tıpkı bugünün Vietnamlıları gibi, bağımsızlık ve özgürlük için savaşıyorlardı. Yağmalayıp öldürmüyorlardı, bu yüzden de daha iyi askerlerdi.

Yabancılar karşı savaşan köylüler, yabancı yöneticilerden siyasi bağımsızlıktan fazlasını, ekonomik bağımsızlığı da istediler. Bu nedenle işgalcileri dışarı attıklarında, savaşmayı bırakmadılar.

Vietnamlılar, Ortaçağ boyunca Avrupa'da olduğu gibi feodalizm altında yaşıyorlardı. Ülkeyi bir kral ile bir soylular çetesi yönetiyor ve kendileri için köylüleri çalıştırıyorlardı. Köylüler, ailelerine de bakabilmek için sabahın ilk ışıklarından gece geç saatlere kadar pirinç yetiştirerek, balık tutarak, hayvanları avlayarak çalışmak zorundaydı. Bir hiç uğruna, dahası zengin soylular için çalışmaya mecbur bırakılmışlardı.

Soylular da kendi aralarında savaştılar. Her biri kral olmak istiyordu. Yabancı işgalcilere karşı verilecek savaşta köylülere duydukları ihtiyacın dışında, soyluların gerçek manada köylüleri önemseyişi yoktu. Dolayısıyla, köylüler ekonomik bağımsızlıklarını istiyorlarsa, bu sefer kendileri için savaşmak zorundaydılar, bu sefer kendileri için.

Ve savaştılar da. Her yerde köylü isyanları patlak verdi. Bir köylü önderi Nguyen Huu Cau, Amerika'nın bir İngiliz sömürgesi olduğu o tarihlerde, köylülerin zenginlere karşı savaşını örgütleyip savaşa öncülük ederek ve zenginden alıp fakire vererek Vietnam'ın "Robin Hood"u olacaktı.

Üç kardeş olan Taysonlar, ülkelerinin yönetimini ele geçirmek için köylüleri örgütleyene kadar Vietnam'ta tamamen tekrar birleşmedi. Taysonlar, Amerika'da Boston katliamının yapıldığı yıl savaşlarına başladılar.

Birçok düşmanla savaşmak zorundaydılar. Zengin soylular, Siyam Kralı'ndan yardım istediler ve Siyam Kralı 50.000 asker gönderdi. Köylüler onları yendi. Sonra Çinliler, bunun Vietnam'ı geri almak için iyi bir zaman olduğunu düşündüler. 200.000 kişilik birlikler yolladılar. Vietnamlı köylüler birkaç hafta içinde 400 mil yürüdü, bugünkü Hanoi yakınlarında ani bir baskınla Çin ordularını dağıttılar.

1789'da, henüz bebek olan Birleşik Devletler'in devrimci hükümeti kurulurken Taysonlar, halklarına ihanet eden derebeylerinden ulusal bağımsızlıklarını geri aldı.

Bu, Vietnam'ın altın çağıydı. Vietnam dilinde romanlar ve şiirler yazıldı. Romantik aşk şarkıları, sosyal normlar değil tercihler üzerine kurulu aşklar popüler oldu. Bilimsel kültür ortaya çıktı. Erkekler tıp, coğrafya ve felsefe üzerine kitaplar yazdı.

Ama bu uzun sürmedi. Vietnam yabancıların sonunu göremedi. O zamanlar, Amerika'nın cesur, yeni devrimci hükümetinin bir gün ülkelerini işgal etmek için Kubilay Han'ın yolladığından daha fazla asker göndereceğini bilemezlerdi. Ama sahnede yeni bir yabancı vardı. Gia Long adında bir derebeyi, köylü isyanından nefret ediyordu ve Tayson hükümetini devirmeye karar verdi. Ülkeyi yeniden fethetmeye başladı. Bu kez bir Avrupa ülkesinden yardım aldı. Ordusu eğitildi, donanması teçhizatlandırıldı ve kaleleri güçlü bir müttefik -Fransa'nın askerleri- tarafından inşa edildi.

Vietnamlı köylülerin yeni bir düşmanı vardı.

II. Fransızlar, Evinize Dönün!

Doğma büyüme Amerikalı olan hiç kimse, sömürge altında yaşamanın ne olduğunu bilemez. İngiltere'ye karşı kendi sömürge mücadelemiz, geçmişin çok derinlerindedir. Birçok insan "durumun artık farklı" olduğunu söylüyor ve Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yaşayan bu insanların Amerika'ya karşı, neden Thomas Jefferson, George Washington ve Tom Paine'nin Büyük Britanya'ya karşı savaştığı coşku ve öfke ile savaştığını anlamıyorlar.

Vietnam eski bir ulus. Amerika keşfedilmeden 500 yıl önce, Vietnamlı köylüler, onların derebeyleri ve kralları, Çinlileri küçük ülkelerini terk etmeye zorladılar. Kendi dillerinde kitaplar, satireler ve şiirler yazdılar. Nesilden nesile savaşlarının ve ulusal kahramanlarının hikâyelerini miras bıraktılar.

Bu çarpışmalarda savaşan askerler köylülerdi. Yabancı hükümdarları kovarak, özgürlüklerine kavuşmayı, yüksek vergi ödemeden ya da bir derebeyi için ücretsiz çalışmadan kendi topraklarına sahip olmayı ve onu ekip biçmeyi umuyorlardı. Tekrar tekrar hayal kırıklığına uğradılar.

1802'de İmparator Gia Long iktidarı ele geçirdi. Başkenti, militan köylü hareketleri ile çevrelenmiş Hanoi'den, güvende olmayı umduğu Hue adlı yere taşıdı. Diktatörlüğü geri getirdi ve 400 yıl öncesinden daha kötü yasaları uyguladı.

Yabancılar Vietnam şehirlerinde ve kasabalarda boy gösterdiler. Fransız tüccarlar ve tacirler, mal almak için geldiler. Fransız rahipler ve misyonerler yabancı bir inancın, Katolik Hristiyanlığın emirlerini yaymaya başladılar.

Fransızlar Vietnamlıların hayatı ve kültürü hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı. Halkı, bir servet, iş gücü kaynağı ve Katolikliği kabul ettirecekleri bir toplum olarak gördüler.

Eğer insanlar servetlerinden ve dinlerinden vazgeçmeye ikna edilemezlerse, Fransızlar onları zorlamaya hazırды. Vietnam İmparatoru, Fransızlardan çok kendi halkından korkuyordu. Fransızları sevmezdi, özellikle de kendi dini olan Konfüçyüsçülüğe karşı çıktıklarında. Ama para ve güç istiyordu. Fransızlar ona para kazandırmaya hazırды ve hükümetini devirebilecek olurlarsa Fransızların onu köylülere karşı koruyacağını umuyordu. Böylece Fransızların ülkeye girişine izin verdi. Bu, yabancılar için yeterli değildi. 1859'da Fransız ve İspanyollar, Vietnam'ı istila etmek için bir bahane olarak bazı misyonerlerin ölümünü

kullandılar. Askerler karaya çıktı ve Saygon'u ele geçirdiler. 25 yıl boyunca böyle devam ettiler, yeni topraklar fethettiler ve tavşan yürekli imparatoru, neyi zapt ettiyse onun için 'yasal' haklar veren antlaşmaları imzalamaya zorladılar.

Sonunda tüm Vietnam'ı kontrol ettiler. Vietnam'ın bağımsızlığı sona erdi. Halk şimdi iki efendiye hizmet ediyordu: Vietnamlı lordlar ve Fransızlar. Ama mücadeleyi bırakmadılar.

1860'da Vietnam'a gelen bir Fransız, Vietnam halkının ülkesine olan direncinden etkilenmişti. Şöyle yazıyordu:

İsyan topraktan yükseliyor gibiydi. Gerçek şu ki, direnişin merkezi her yerd, neredeyse Vietnamlılarının olduğu her yere bölünmüştü. Bir pirinç destesi bağlayan her köylünün direnişin bir merkezi olduğunu söylemek daha doğru olur.

Onun raporu tanidik geliyor -kadınların ve küçük çocukların Amerikan ordusuna karşı savaştığı ve öldüğü kasabalardan bahseden Amerikan askerlerinin hikâyeleri gibi.

Bu direniş devam edemedi. Köylülerin çok az silahı vardı ve lordların ya da imparatorun onları yönetebileceğine güvenemiyorlardı. 1913 yılında Fransızlara karşı sürdürülen silahlı direnişin tamamı bastırılmıştı. İnsanlar cesurca savaştılar, ama kaybettiler.

Peki Fransız sömürgeciliği neye benziyordu? Pek çok insanın düşündüğü gibi Vietnam'a "uygarlık ve modern yaşam" getirdi mi?

Fransızlar Vietnam'ın feodal yapısını değiştirmediler, sadece bunun üzerine yabancı bir yönetim kurdular. Hayat daha iyiye değil, daha kötüye gitti. Ekonomi birkaç Fransız şirketi ve onların bankaları olan Hindiçin Bankası tarafından kontrol edildi. Madenleri, kauçuk ormanlarını ve endüstriyi yönettiler. Bereketsiz hasatlar ve kıtlıklar birçok köylüyü köylerini terk etmeye ve günde birkaç sent karşılığında amele olarak çalışacakları şehirlere göç etmeye zorladı. Toprak sahipleri, topraklarını ellerinden aldılar. Fransız malları daha ucuz olduğu için, kendileri bir zanaat üretemediler. Yıllar geçtikçe, insanlar yoksulluk ve umutsuzluğa sürüklendi.

Fransızların inşa ettiği sanayi ve yollar köylülere fayda sağlamadı. İş bulanlar ağır cezalara ve eziyetlere maruz kaldılar. Vietnamlılar kendi ülkelerinde yabancı muamelesi görüyorlardı, mahkemeler ve okullar Fransızca idare ediyor, hükümet tepeden inme yönetiliyor, insanlar oy veremiyordu. Vietnam'ı yöneten Fransız yöneticiler Paris'ten atanıyordu .

Daha sonraları yurttaşlarını Fransızlara karşı örgütlemiş bir Vietnamlı yurtsever, halkının koşullarını şöyle tanımlıyordu:

Vietnamlı olarak ezildiler, köylü olarak soyuldular, yağmalandılar, malları ellerinden alındı ve harap oldular. Zor işlerin tümünü yapan onlar. Parazitler, aylaklar, uygarlaştıranlar ve diğer tüm gruplar için üretenler onlar. Cellatları bolluk içinde yaşarken, fakirlik içinde yaşayan ve mahsulleri bozulduğunda açlıktan ölen onlar.

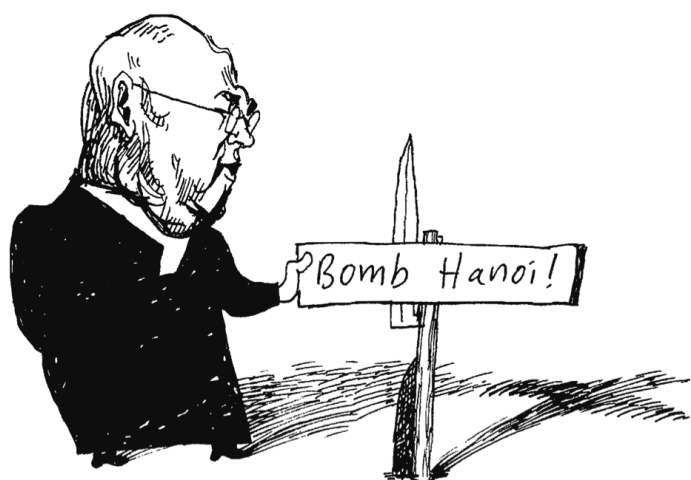
Herhangi biri, Fransız emperyalizminin demokrasi maskesinin ardında, Vietnam köylüsünü kapitalist medeniyetin süngüsünde ve fahişeleşmiş Hristiyanlığın istavrozunu üzerinde çarmıha gerdiğini ve bütün lanetli Ortaçağ rejimini Vietnam'a taşıdığını görebilir.

Köylüler de, o da kızgındı. Zaman zaman, Vietnamlı askerler isyan ettiler ve gizli oluşumları isyana kışkırttılar ama her zaman bastırıldılar.

Vietnamlılar Fransızları kovmak istediler. Arzuları vardı ve liderlikten yoksundular. Zengin Vietnamlılar onlara önderlik etmek istemediler ve küçük orta sınıf da bunu yapamadı.

Eğer halk yabancıları kovabilseydi, feodalizmi ortadan kaldıracak ve Vietnamlılar tarafından yönetilecek bir devlet kurmak üzere ulusal ve demokratik bir hareketi örgütlemek zorunda kalacaklardı.

Peki bu devrime kim liderlik edecekti?

III. Ülkesinin Kurucusu

"Nguyen Ai Quoc" (Yurtsever Nguyen), 21 yaşında bir ticaret gemisinde miço olarak Vietnam'ı terk eden genç bir Vietnamlı tarafından seçilen takma isimdi. New York'a, ardından da I. Dünya Savaşı'ndan sonra birkaç yıl yaşadığı Paris'e gitti.

Paris'te, anavatanındaki Fransız yönetimini sona erdirmeye arzusuna sempati duyan insanları bulmaya çalıştı . Fransız Sosyalist Partisi'ne katıldı, çünkü birçok üyesi onun davasına sempati duyuyordu, ama daha sonra yazdığı gibi, "ne partinin ve sendikanın ne de sosyalizm ya da komünizmin ne olduğunu anladı."

Bir gün bir arkadaşı ona Rus devriminin lideri Lenin'in kitabını verir. Nguyen Ai Quoc, bu kitabı iyi hatırlıyor:

Bu tezde anlaşılması zor siyasi terimler vardı. Ama tekrar tekrar okuyarak sonunda ana kısmını kavrayabilirdim. Bana öyle duygu, heyecan, açık görüşlülük ve güven aşıladı ki! Sevinç gözyaşlarına boğuldum. Odamda yalnız başıma otururken, büyük kalabalıklara sesleniyor gibi yüksek sesle bağırdım: "Mazlumlar, yurttaşlar! İhtiyacımız olan bu, özgürlüğümüze giden yol bu!"

Birkaç yıl sonra ülkesine döndü. Diğer birçok Vietnamlı da, sadece sosyalizmin Vietnam sorununu çözebileceğine inanıyordu, ama onlar bölünmüştü ve aralarında tartışıyorlardı.

Nguyen onları birleşmeye ve Hindin Komünist Partisi'ni kurmaya ikna etti (Hindin şimdiki Vietnam, Laos ve Kamboçya için kullanılan Fransızca bir kelimeydi). Onları, sadece

kendi aralarında konuşmakla kalmamaya yönelterek Vietnam'ı Fransızlardan kurtarmak isteyen herkes için büyük bir örgüt kurmak üzere halka gitmeye ikna etti.

Komünist Parti'ye katılan ve dağ köylerinde çalışan genç bir köylüye şöyle der:

Devrim tek bir kişi tarafından yapılamaz. Büyük bir güce ihtiyaç var, tüm halkın katılması gerekli. Üyelerimiz iyi kalpli, açık fikirli ve içten olmalı. Yoldaş olarak birbirlerine yardım etmelidir.

Bir adam sadece, zulmün, acılarının nedeni olduğunu anladığında devrime katılır. Bu yüzden insanlara yalan söyleyemeyiz. Bir devrimcinin halk karşısında, sanki feodal bir diktatör gibi, kibirli ve küstah bir tutum almaya hakkı yoktur. Bir devrimci mütevazı olmalıdır.

Nguyen Ai Quoc, kendi tarihini çok iyi biliyordu. Kendi liderleri ve zengin lordlar tarafından ihanete uğramazdan yüzyıllar önce köylülerin, Çinliler ve Moğolları Vietnam'dan kovduklarını biliyordu. Sosyalizmde bu farklı olurdu. Devrim önderlik eden komünistler, köylülerden ayrı kalamazlar, büyük evlerde yaşamazlardı ve servetlerini yabancı efendilerle paylaşmak yerine, sadece ülkeleri için zengin olmaya çalışırlardı.

Komünist devrimciler, köylülere günlük işlerinde yardımcı oldular: pirinç kaynatmak ve öğütmek, su ve odun temin etmek, çocuklara bakmak, insanlara okuma yazmayı öğretmek. Kendileri köylü olan komünistler, "işleri yürüten insanlar" olarak bilinmeye başladılar. Riski ilk alan da en son vazgeçen de onlardı. Fransızlar, işkence ve gözdağı

ile partiyi yok etmeye çalıştı. Eğer devrimciler halka yakın olmasalardı, insanlar onları Fransızlara teslim ederlerdi, ama yapmadılar.

Nguyen Ai Quoc da hareketin korsan gazetelerinde şiirler yayımladı. İkinci Dünya Savaşı sırasında bir yılını cezaevinde geçirdi. Bu şiirlerinden biri de şöyleydi:

AY IŞIĞI

Mahkumlar için burada alkol ve çiçek yok,

Ama gece öyle güzel ki, bunu nasıl kutlasak?

Havalandırmaya gidiyorum ve gözlerimi Ay'a dikiyorum,

Ve havalandırma boşluğundan Ay şaire gülümsüyor.

Nguyen Ai Quoc, genç yaştaki kadın erkek devrimcilerin çoğundan daha yaşlıydı. Arkadaşları ve takipçileri ona "Amca" derlerdi. Bugün dünyada Ho Chi Minh olarak tanınıyor.

1930'ların buhran yıllarında, grevler ve köylü isyanları bir kez daha patlak verdi. Vietnam'ın çeşitli bölgelerinde yoksul köylülerin komiteleri gücü ele geçirdi ve zengin toprak sahiplerine ait araziler köylülere dağıtıldı. Binlerce Vietnamlı, aktif bir şekilde Fransızlarla savaşıyordu. Bağımsızlık hareketi, sosyalistlerden, komünistlerden, liberallerden ve diğer birçok gruptan oluşmuştu.

Bütün bu siyasi gruplar, Vietnam Lap Dong Minh'in (Vietnam'ın Bağımsızlığı İçin Birlik) kısaltması olan "Vietminh"i oluşturmak için 1939'da bir araya geldiler. Bir yıl sonra, Japonlar Vietnam'a girmeye başladılar. Vietminh'in tavrı "Fransızların ya da Japonların efendimiz olmasını istemeyiz." şeklindeydi.

Japon saldırısıyla karşı karşıya kalan Fransızlar, Vietnamlı ödle lordların, Fransızların Vietnam’a saldırdığı zamanki gibi davrandılar. Fransızlar, yabancı işgalcilerden çok Vietnamlılardan korkuyordu. Vietminh, Fransızlara Japonlar ile savaşta kendilerine katılmalarını teklif ettiğinde, Fransızlar “Şimdi Japonlara karşı silah kullanmak istiyorsunuz. Ama daha sonra onları bize karşı kullanacaksınız. Yağma yok!” diye karşılık verdiler.

Vietnam Japonya’nın eline geçti. Vietnam için savaşan sadece Vietminh’di. Fransızlar bütün zamanını Vietminhler’le savaşarak, topraklarını istilaya karşı korumak isteyen binlerce insanı öldürerek ve hapsederek geçirdi.

Komünist parti önderliğindeki Vietminh, yeraltında hem Fransız hem de Japonlara karşı savaşan ilk gerilla birliklerini kurdu.

Japonlar, Japon ordusu için savaşmaları beklenen ve Vietnamlılardan oluşan bir ordu kurdu. Pek çok Vietnamlı yurtsever, sadece bir silaha el koymak ve böylece Vietminh’e dahil olmak için Japon ordusuna katıldı.

Amerikan ordusu Vietminh’i destekledi. Silahları, telsizleri, malzemeleri paraşütle yeraltına indirdiler ve hatta Ho Chi Minh askerlerine yardım etmek için Amerikalı danışmanlar gönderdiler.

Savaş sona erdiğinde, Japonya teslim oldu. Vietnam’daki Japonlar tarafından yenilen Fransızlar, hiçbir yerde görünmüyordu. Halkın desteğine sahip tek bir örgüt vardı, tüm yabancı hükümdarlara karşı savaşan tek grup; o da Vietnamlılar tarafından örgütlenen ve yönetilen

Vietminh'di. Öyle görünüyordu ki bağımsızlık için asırlık hayalleri sonunda gerçeğe dönüşmek üzereydi. Yeni bir bayrak, Demokratik Cumhuriyet'in bayrağı, kırmızı üzerine sarı bir yıldız Hanoi'nin semalarında yükselmişti.

IV. Kızıl Bayrak, Sarı Yıldız: Büyük Güçler Özgür Bir Halkla Savaşıyor

Hanoi 70 yıl sonra ilk kez Vietnamlıların elindeydi. Amerika'nın yardımıyla Japonlara karşı direnişi yürüten Vietminh, yeni bir hükümet kurdu, Ho Chi Minh'i başkan seçti ve Vietnam Cumhuriyeti'ni ilan etti. 2 Eylül 1945'te Bağımsızlık Bildirgelerini yayımladılar.

Pek az insan Vietnam Bağımsızlık Bildirgesi'ni okudu. Bildirge bize tanıdık gelen kelimelerle başlar:

Bütün insanlar eşit yaratılmıştır. Yaratıcıları tarafından onlara, belli başlı devredilemez haklar verilmiştir. Bunlar yaşam, özgürlük ve mutluluk arayışıdır.

Bu, Vietnam Bağımsızlık Bildirgesi'nin açılış cümlesidir ve bizimkinin ise ikinci cümlesi. Ho Chi Minh, Amerika'nın Vietnamlıları desteklemeye devam etmesini umuyordu.

Tahran ve San Francisco'da kendi kaderini tayin etme ve ulusların eşitliği ilkelerini kabul eden müttefik ülkelerin, Vietnam'ın bağımsızlığını reddetmeyeceğine ikna olduk.

Bir kez daha ve daha birçok kez, acımasızca hayal kırıklığına uğradılar.

Vietnamlılar ülkelerinin kontrolünü ele geçirdikleri sırada, "Üç Büyükler" Churchill, Truman ve Stalin; Potsdam, Almanya'da görüşüyorlardı. İkinci Dünya Savaşı'nın kazananları olarak, kimin neyi kontrol edeceğine karar vermek için bir araya geldiler. Bütün Güneydoğu Asya'nın İngiltere'ye ait olması gerektiğine karar verdiler. Tıpkı bunun gibi, bir kalem

darbesiyle Vietnam'ın kaderi de çizildi. Bir şey işleri zorlaştırıyordu; Japonlara karşı savaştıkları için Çin'e bir borçları vardı. Bu yüzden, bir başka kalem darbesiyle de Vietnam'ı Hue'nun kuzeyinden, 16. paralelden ikiye böldüler, aşağı yukarı Kuzey Vietnam ile Güney Vietnam arasında bugün olduğu yerdeki "sınır"ı belirlediler.

Ülkenin bu çizginin kuzeyinde kalan kısmını Çinliler işgal edecekti; çizginin güneyi ise İngilizlere aitti. Çinlilerin ve İngilizlerin işi "kamu düzenini yeniden sağlamak"tı. "Üç Büyükler", burada zaten halk tarafından desteklenen, yasaları ve kuralları düzenleyen bir hükümet olduğu gerçeğine pek dikkat etmediler. Onlar, dünyayı kendi aralarında paylaşabilecek büyük adamlardı.

Bu, Vietnam bağımsızlığının sona ermesinin başlangıcıydı. O zaman Çin, en azından bir kısmı, Çan Kay Şek tarafından yönetiliyordu. Kendi ülkesini sömürgeleştirmeye çalışan

Fransızlara karşı hiç sevgisi yoktu. Ayrıca Vietnam'da biraz etkisi olsun istiyordu. Bu yüzden Çin, Hanoi'deki Vietminh hükümetini hemen tanıdı.

Ama İngilizler tanımadılar. Onlar güneyde Vietnam hükümetini devirmeyi ve Fransızları iktidara getirmeyi planlıyordu. İngiliz yetkililer Saygon'a vardıklarında, Vietnamlı kalabalıklar müttefik bayraklarıyla onları karşılamaya çıktılar. Birdenbire ateş edilmeye başlandı. İngilizler "kamu düzenin"deki bu çöküşü sıkıyönetim ilan etmek için kullandılar.

Vietminh hükümeti ile doğrudan konuşmayı reddedip yerel Japon askeri karargâhı ile birlikte hareket etmekte ısrar ettiler! Vietnam gazetelerini kapatıp Japonlar tarafından esir alınan 5.000 Fransız askerini silahlandırdılar ve Vietnam milisleri ve polislerinin silah bırakmasını emrettiler.

İngilizlerin gelmesinden bir ay sonra, 150 Fransız komandodan oluşan küçük bir grup hükümet binalarını ele geçirdi, Vietnam bayrağını indirdi ve yerine Fransız bayrağını dikti. İngilizlerin yardımı ile güneyde Fransızlar gücü tekrardan ele geçirdiler.

Fransızlar, çok geçmeden Saygon etrafındaki kırsal kesimlere saldırdılar. Peki, onlar için savaşanlar kimlerdi? Tabi ki Japon askerleri! Amerika'nın işgal ettiği Tokyo'dan seslenen General Douglas MacArthur, "Kanıma çok dokunan bir şey varsa, o da müttefiklerimizin Hindin'de özgürleştireceğimize söz verdiğimiz küçük insanları tekrar fethetmek üzere Japon askerlerini kullanmasıdır. Bu en aşağılık ihanettir." diye belirtti.

İhanet, bu oyunun adıydı. Vietnam, maden, pirinç ve kauçuk bakımından zengin bir ülkedydi. Fransa bu zenginliklerin kaçmasına izin vermeyecekti. İngiltere Fransa'ya yardım etti ve Amerika da destek oldu. Peki ya sözüm ona küçük ulusların özgürlüğünü destekleyen Lenin'in politikalarına adanmış bir komünist ulus olan Rusya? Vietnamlı bir yurtsever bu durumu çok iyi ifade ediyor. "Ruslar her şeyden önce Rusya için milliyetçiler. Sadece onların bir amacına hizmet edersek bizimle ilgilenirler." Rusya Fransa'nın müttefiki olmayı umuyordu ve Fransa'nın Vietnam'ı sömürgeleştirmesi Stalin açısından bir sorun yaratmıyordu. Vietnamlılara Fransızlarla uyum içinde olmaları ve onlara karşı koymamaları konusunda telkinlerde bulunuldu.

Mücadele eden Vietnam Cumhuriyeti hükümetinin güçlü müttefikleri kalmamıştı. Ho Chi Minh, Amerikalı bir profesöre, "Görünüşe bakılırsa yalnız başımızayız. Kendimize güvenmek zorundayız." demiştir.

Bu arada, birtakım diğer Vietnamlı ve Fransız arasında ince pazarlıklar devam ediyordu. Fransızlar Vietnam'ı savaştan önceki gibi yönetemeyeceklerini biliyorlardı. Kuzeyde Fransızlar ve Cumhuriyet arasında açık savaş başlamıştı. Kasım 1946'da, Fransızlar Hanoi yakınlarındaki bir deniz limanı olan Haiphong'u bombaladılar, binlerce Vietnamlı'yı öldürdüler. Güneyde, kırsal bölgeleri tekrar ele geçirmek için 50.000 Fransız askeri getirildi.

Fransızlar, Fransız egemenliğini örtbas ederek ulusal bağımsızlık izlenimi vermek için kullanabilecekleri bir Vietnamlı lider bulmak zorundaydı. Bir kuklaya ihtiyaçları vardı (bu, ağır bir ifade gibi görünüyor, ama Stanford

Üniversitesi'nden Ellen J. Hammer gibi saygın bir bilim insanı bile Fransızların istediği ve sahip olduğu şeyi tanımlamak için bu terimi kullandı).

Bao Dai'yi buldular.

Bao Dai, Fransız sömürüsü altındaki Vietnam'ın "İmparator"uydu. 1945'te Vietminh hükümeti kurulduğunda tahtını 'bıkkınlık ve memnuniyet'le bırakmıştı. Tahtı terk ettiğini açıklaması bir kral için şaşırtıcı derecede kişiseldi. Kendisini kraliyet olarak adlandırırken 'Biz' der:

400 yıl boyunca ülkemizi mükemmel hale getirmek için durmadan savaşan görkemli atalarımızı düşününce melankolik hissedeceğimize eminiz ama yapamayız.

Buna rağmen, inancımızın gücüyle tahtı bırakmaya karar verdik ve iktidarı Demokratik Cumhuriyet hükümetine devrettik.

Bundan böyle, bağımsız bir ülkede özgür bir vatandaş olmaktan mutluluk duyabiliriz.

Yaşasın Vietnam'ın bağımsızlığı!

Yaşasın Demokratik Cumhuriyetimiz!

Bao Dai, zayıf bir adamdı. 1947'de, Hong Kong'da bir "playboy imparator" gibi yaşıyordu. Ho Chi Minh'e karşı başka kimseyi bulamayan Fransızlar onda karar kıldılar. Onu ikna etmek iki yıl sürdü ama sonunda Fransızlar kendi yollarını buldular. Bao Dai, bir kez daha Fransızların kuklası olmak için Vietnam'a döndü.

Şimdi, birden Fransızlar Vietnam'ın birleşme "hakkı"nı tanımıştı. Tıpkı Ho Chi Minh gibi Bao Dai'nin tüm Vietnam'ın devlet başkanı olduğunu ilan ettiler (tek bir farkla, Ho, Vietnamlılar tarafından seçilmişti, Bao Dai ise Fransızlar).

Fransızlar, bu iki hükümet arasında bir iç savaşın gelişmesini umuyordu. Ama bu sefer hayal kırıklığına uğrayacak olan

The Father of

Fransızlardı. Gerçek savaş, Ho Chi Minh'in öncülük ettiği Vietnam Demokratik Cumhuriyeti ile Fransa ordusu arasında oldu. Bao Dai, her zamanki gibi bir kenarda oturuyordu.

İlkin Hindiçin Savaşı başlamıştı.

V. Çekirge Fili Nasıl Yendi?

19 Aralık 1946'da, Fransız ordusu Hanoi'ye saldırdı. Ho Chi Minh, tüm Vietnamlılara Fransızlara karşı direniş çağrısında bulundu:

Ülkenin dört bir yanındaki yurttaşlarım!

Barış istediğimiz için taviz vermiştik. Ama biz taviz verdikçe, Fransız sömürgecileri daha da ileri gittiler, çünkü bir kez daha ülkemizi işgal etmeye karar verdiler.

Hayır! Ülkemizi kaybetmektense her şeyi feda etmeyi tercih ederiz. Köle olmamakta kararlıyız.

Ho ve Demokratik Cumhuriyet hükümeti karargâhlarını dağlara taşıdılar. Halk, Fransızların kullanımına bırakmaktansa, kara ve demir yollarını kullanılamaz hale getirmeyi tercih etti.

Fransızlar Vietnam'ı yeniden işgal etmenin kolay olacağını düşündüler. Birisi bu savaşı "çekirge ile filin savaşı" olarak tanımladı. Ülke savaş sırasında Japonlar tarafından harap edildi. 1944 yılında, seller ve kuraklık mahsulleri yok ettiğinde, iki milyon insan açlıktan öldü. Tüm endüstriyel mallar, hatta çivi ve iğne bile Fransa'dan satın alınmak zorundaydı.

Kırsal bölgelerde köylüler hâlâ Ortaçağ'dan kalma tahta saba-
nlar kullanıyor ve çoğu açlıktan kıvranıyordu. Güneydeki zengin pirinç tarlaları ve kuzeydeki fabrikalar Fransızların kontrolündeydi.

Vietnam gerillaları bambu sopalarıyla, eskimiş tüfeklerle, diğer hurdalarla silahlandırılmıştı. Endüstriyel bir ekonomiye sahip, zırhlı arabalar, topçular ve uçakları olan bir düşmanla nasıl savaşılabiliyorlardı?

İki çeşit bağımsızlık vardır: siyasi bağımsızlık ve ekonomik bağımsızlık. Vietnamlılar ikisi için savaşmak zorundaydı.

Serbest bölgelerde (Vietminh direnişçileri tarafından kontrol edilen iller) köylüler, pirinç üretimini artırmak için mücadele ettiler. "İyi yemeğin iyi bir ordu sağlayacağını" biliyorlardı. Kendi paralarını çıkardılar ve tek bir Fransız "kuruşu" bile kullanmayı reddettiler. Fransızlar onları bir şehirden sürdüklerinde, binlerce tonluk makineleri parçalar halinde sırtlarında taşıdılar. Demiryolu raylarını söktüler ve silah ve mermi yapmak için ormanlara taşıdılar.

Yavaş yavaş Fransa'ya göbekten bağlı olmaktan kurtuldular. On günde bir oruç tuttular, böylece açlıktan kıvrananlar yemek bulabileceklerdi. Ho dahil tüm hükümet yetkilileri,

bulabildikleri her toprak parçasında yiyecek bir şey yetiştirdiler. Fransızlara katılan Vietnamlı mülk sahiplerine ve Fransızlara ait toprakları ellerinden alıp yoksul köylüler arasında bölüştürdüler.

Dört yıl sonra, direniş savaşı yeni bir şekle büründü. Bir askeri operasyonda, halk ordusu (Demokratik Cumhuriyetin düzenli, tam zamanlı ordusu) kuzey dağlarında 7.000 kişilik Fransız ordusunu yok etti ve Vietnam ile Çin arasındaki sınırın kontrolünü ele geçirdi. Fransızlar çok gerginlerdi. Onların "yıldırım harbi" ülkenin kuzey ve güney bölgelerinde durma noktasına gelmişti.

Amerikan hükümeti de kaygılıydı. Binlerce yıl önceki Çin imparatorları gibi, Amerikalı işadamları da Vietnam'ın zenginliklerini istiyordu. Başkanları Dwight Eisenhower, 1953'te bunu açıkça itiraf etmiştir:

Hindiçin'i (Vietnam, Laos ve Kamboçya) kaybettiğimizi farz edelim. Bu bölgeden, çok değer verdiğimiz kalay ve volframın gelişi kesilecek. Dolayısıyla ABD 400 milyon doları savaşa yardım etmek için önerdiğinde bir hibe programı önermiyor. Hindiçin'in zenginliklerinden ihtiyacımız olan bazı şeyleri almamızın önündeki önemli engelin varlığını önlemenin en ucuz yolunu oyluyoruz.

Vietnam'ın zenginliğine el koymak için "en ucuz yol", Fransızlara Vietnamlıları öldürmeleri için para vermektir.

Paramızın, Vietnam'ın Fransızlar tarafından yeniden işgal edilmesi için kullanılmasının başka bir nedeni de Çin'di. Mao Zedong tarafından yönetilen Çinliler, kendi ülkelerini dış güçlerin kontrolünden kurtardılar. Mao ve Ho komü-

nistti. Amerikalı işadamları için bunun tek bir anlamı vardı: kâr kaybı. Kalay, volfram, kauçuk ve jüt, ABD şirketleri için süper kârlar yapmak yerine Vietnam ve Çin halkına yardım etmek için kullanılacaktı.

İşte “komünizm” hayaletinin devreye girdiği yer burası. Amerikan halkına, tıpkı bugün söylendiği gibi, Hıncın Savaşı’nın “komünizme karşı safları sıklaştırmak” olduğu söylendi. Bunun bir başkasının topraklarına tecavüz etmek olduğunu bilseydik, bu kadar sempati duymayabilirdik.

1950’de paramızın %85’i Fransızların Vietnam’a karşı savaşına gidiyordu. Vietminh ne zaman bir askeri üs ya da silah deposu ele geçirse üzerinde “Made in USA” yazısı olan silahlar buldu. Amerikalılar ödedikleri vergilerin nereye gittiğini bilmiyorlardı, ama Vietnamlılar kesinlikle biliyorlardı: vergiler Vietnamlıları öldürmek içindi.

Bu arada Vietnamlılar kontrol ettikleri alanlarda yeni bir ekonomi ve yeni bir toplum yaratıyorlardı. Binlerce okuma yazma bilmeyen köylüye okuma yazma öğretilirdi. İş kanunu çıkarıldı, kiralara ve faiz oranları düşürüldü. Ekonomik bağımsızlık mücadelesi devam ediyordu.

Evlerindeki mahsul zengin toprak sahiplerine giderken, köylülerden bir orduya katılıp savaşmalarını isteyemezsiniz. Gece vakti ekip biçmelerini hasat yapmalarını, cephedeki askerlere kendi pirinçlerini taşımalarını, gerilla savaşını organize etmelerini, geri kalmış bir ekonominin sorumluluğunu sırtlarından almadan siperleri onarmalarını isteyemezsiniz. Fransızlara karşı bağımsızlık mücadelesi gibi aynı zamanda bir ekonomik devrimin de kazanılması gerekiyordu.

Yeni Vietnam toplumu yerinden yönetiliyordu. Fabrikalar ve okullar tüm ülkeye yayılmıştı. İletişim hatları sık sık kesildiği ve her insan bir "direniş merkezi" olduğu için güçlü ve merkezi bir hükümet imkânsızdı. Her il neredeyse kendi başıydı.

Sekiz yıl sonra, 7 Mayıs 1954'te, aniden, Fransızlara karşı savaş Dien Bien Phu'da sona erdi.

Fransız ordusu bir kumar oynadı ve kaybetti. Amerikan ordusunun bugün, 1969'da, olduğu ile neredeyse aynı durumdaydılar. Şehirleri kontrol ettiler. Kırsal kesimin çoğu Vietminh tarafından kontrol edildi ve geri kalanı paylaşıldı: gündüz Fransızların, gece Vietminh'indi.

Fransız kuvvetlerinden sorumlu General Navarre'nin, Vietnam ordusunu yenmesi gerekiyordu; artık pekâlâ donanımlıydı, eğitimliydi ve Çinlilerin, onu Çin'in önüne katıp kovaladığı Çan Kay Şek'ten almış olduğu Amerikan ağır silahlarına sahipti. Aynı zamanda eski bir zırhlı subayı olan Navarre, Vietminh için tuzak kurmaya karar verdi.

En iyi askerlerini ve topçularını Dien Bien Phu'daki bir vadiye taşıdı, bir uçak pisti inşa etti ve Vietnamlıların saldırmalarını bekledi. Onları bir kez Dien Bien Phu etrafındaki tepelere çıkardığında, orada köklerini kazıyabileceğini düşünmüştü.

Sahne, Amerikan ordusunun 1968'de işgal ettiği Khe Sanh'daki gibiydi.

General Vo Nguyen Giap yönetimindeki Vietnamlılar, iyi hazırlanmışlardı. Dien Bien Phu'nun etrafındaki dağlarda yollar olmadığından yolları elleriyle açtılar. Kamyonlar yoktu, askerler kendi ağır silahlarını dağın yamacına ite ite götördüler. Tepeden yuvarlanan bir topu durdurmak için kendini topun önüne atan bir Vietminh askerinin hikâyesi anlatılır.

Sırtlarında ve bisikletlerinde malzeme taşıdılar. Dağlarda ve hatta Fransız üssünün altında bile tüneller kazdılar. Hazır olana kadar beklediler ve ateş açtılar.

İlk gün Vietminh, bir Fransız mevzisini tamamen yok etti. Fransız topçu komutanı bunu izler ve oyunun sonuna gelindiğini sezer. Komutanına mahkum olduklarını söyler, ranzasına geri döner ve bir el bombasıyla kendini öldürür.

Son güne gelindiğinde, Fransız üssü bir beysbol sahası kadar küçüldü. Fransız kumandan Saygon'daki generalini arar ve her şeyin bittiğini söyler. General, devam etmenin ağır yaralı 5.000 Fransız askerinin ölebileceği anlamına geldiğini bilmesine rağmen "teslim olmayın" demiştir. Kimse umurunda değildir.

Saat 5'te Vietminh, Fransız üssünü ele geçirmiş ve savaş bitmişti.

Vietnam halkı her zamankinden daha çok, "Vietnam'ın George Washington'ı" Ho Chi Minh'in liderliğine inanıyordu. Kendi kısıtlı imkânlarıyla yabancıları yendiler.

Batı, 1869'da, Fransa saldırdığında Vietnamlılara ihanet etmişti. 1945'te de onlara ihanet etmişlerdi. Bir kez daha, olağanüstü bir fedakârlıkla, Vietnamlılar bağımsızlıklarını kazanmışlardı. Tekrar ihanete uğrayacaklar mıydı?

Evet.

VI. Cenevre Antlaşmaları: Amerikanın Engellediği Özgür Seçim

Çoğu Amerikalı için Vietnam tarihi 1954 Cenevre Konferansı ile başladı. Elbette ki değil, binlerce yıl önce başladı. Bizim için, birçok argüman Amerika'nın direkt olarak dahil olmasından dolayı Cenevre ile başlar.

Vietnamlılar Dien Bien Phu'da savaşı kazanmadan hemen önce Vietnamlılarla neredeyse sıcak bir savaşa girecektik. Bu, tarihimizin pek az bilinen bir parçasıdır. Süper anti-komünist dışişleri bakanı John Foster Dulles, Fransızları Dien Bien Phu'da kurtarmak için Amerikan bombardıman uçaklarını göndermek istedi ama İngilizler Asya'da daha büyük bir kara savaşı istemediklerinden onu durdurdular.

Cenevre'de yapılan antlaşmaların ne olduğu konusunda birçok tartışma yapıldı ve hakkında asılsız pek çok şey söylendi. Lyndon Johnson, bir konuşmasında 'Cenevre Antlaşmaları'nın Güney Vietnam'ın bağımsızlığını güvence altına aldığını' söyledi.

Bu gerçekten doğru değil. Burada görüş tartişmaktan ziyade, kendileri için Cenevre Antlaşmalarını konuşmalarına izin vereceğiz.

Konferansa katılan lkeler: Kamboçya, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti (Ho Chi Minh hükümeti), Fransa, Laos, Çin, Vietnam Devleti (Bao Dai hükümeti), Rusya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri.

Konferansın sonunda Fransa ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti bir antlaşma imzaladı. Usulen, antlaşma şunu söylüyordu:

Vietnam'ın Kuzey ve Güney kesimleri arasında geçici bir ara hattı.

Savaşmak yok.

Vietnam'ı birleştirmek üzere genel seçimler yapılacak.

Diğer taraftaki insanlardan intikam almak yok.

Artık askeri birlikler yok.

Artık silahlar yok.

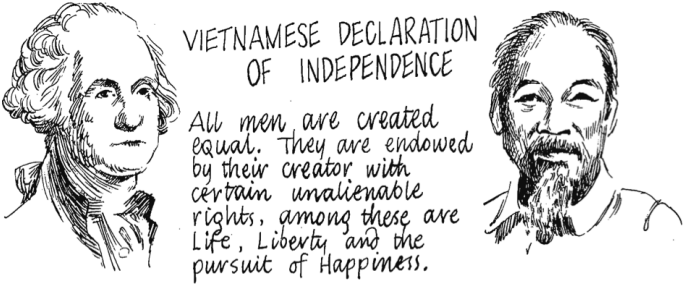
Bütün bunların yapıldığını görmek için uluslararası bir komite kuruldu. Bu komitenin üyeleri Hindistan, Kanada ve Polonya'dan seçildiler.

Antlaşmaların hayata geçmesi için Fransa ve Demokratik Cumhuriyet'in temsilcilerinden oluşan ortak bir komisyon kuruldu.

Konferansta yer alan tüm ülkeler şunda anlaştılar: "Askeri sınır çizgisi geçicidir ve hiçbir şekilde politik ya da karasal sınır oluşturacak şekilde yorumlanmamalıdır."

İşte bu yüzden Lyndon Johnson'un söylediği doğru değildi.

Şunda da anlaşma sağlanmıştı: "Genel seçimler, uluslararası bir komisyonun gözetimi altında, Temmuz 1956'da yapılacaktır."

Vietnamlılar konferansın sonuçlarını duyduklarında çok sevindiler. Bu onların tüm isteklerini karşılamıyordu elbette. Bu bir uzlaşmaydı ama savaşı durdurmuştu; yabancılara karşı savaş, savaş alanından politikaya taşındı. Vietnamlıların çoğu Ho Chi Minh'i ülkelerinin babası ve Vietminh'i özgürlük mücadelesinin kahramanı

olarak gördükleri için özgür bir seçimin, kuzey ve güneyi Demokratik Cumhuriyet çatısı altında birleştireceğinden hiç kimsenin şüphesi yoktu. Başkan Eisenhower bile öyle düşünüyordu. “Seçim savaş sırasında yapılmış olsaydı, muhtemelen nüfusun %80’i liderleri olarak Komünist Ho Chi Minh’e oy verirdi” demişti.

Vietnamlılar, özgür bir seçimin gerçekleşmesini sabırla beklediler.

Hiçbir zaman gerçekleşmedi.

Yanlış giden neydi?

Uluslararası hukuk da diğer bütün kanunlar gibidir. Eğer güçlü insanların hoşuna gitmezse ve bu kanunları uygulayacak kimse yoksa iki kuruşluk değeri yoktur.

Amerikan hükümeti antlaşmadan hoşlanmadı. Antlaşmaya göre hareket edeceğine dair söz verdi ve bu sözünden döndü. Hindistan, Kanada ve Polonya’dan gelen kişilerden oluşan Uluslararası Denetim Komisyonu (ICC) antlaşmayı uygulayamadı. Ne yapacaklardı, Amerika’ya karşı savaş mı açacaklardı?

Bao Dai, Güney Vietnam’daki kukla hükümetinin yönünü neredeyse tamamen Amerikan hükümetinin kuklası olan Ngo Dinh Diem’e (kendisiyle ilgili detaylı bilgileri daha sonra okuyacaksınız) çevirdi. Seçimlerle ilgili Demokratik Cumhuriyet’le görüşmeyi bile reddetti. Aslında, ICC seçimler hakkında konuşmak için Saygon’a geldiğinde, Diem kaldıkları otele bir saldırı düzenledi.

Amerikan hükümeti komünizmle ilgili her şeye kafayı takmıştı. Komünist bir hükümeti seçmeleri dışında, insanların kendi kararını vermesi gerektiğine inandıkları söyleniyordu.

ABD, Diem rejimine silah ve danışmanlar sevk eden MAAG adında (Askeri Yardım Danışma Grubu) bir operasyon düzenledi. Cenevre Antlaşması, artık silah ve asker yok diyor-du. Çok kötü! ICC üyelerinin Saygon'a inen MAAG uçaklarını incelemesine izin verilmemişti.

Peki antlaşmayı kim uygulayacaktı? Fransa çekilmiş, Amerikan hükümeti devreye girmişti. Demokratik Cumhuriyet'in protestoları kulak ardı edildi. Durum, bir polisin bir göstericiyi dövdüğü için göstericiyi tutuklamayı istemesi gibiydi.

Birçok insan Birleşik Devletler'in Cenevre Antlaşmalarını desteklediğine ve o ülkenin "yasal hükümeti" tarafından Vietnam'a davet edildiğimize (salt asker göndermek olarak anılıyor) inanıyor.

Yasal bir hükümet, halkı tarafından seçilmiş ve saygı duyulan bir hükümettir. Fransızların Saygon'u ele geçirdiği 1859 ile Vietnamlıların ülkelerini geri aldığı 1945 yılları arasında saygı duyulan bir ulusal hükümet yoktu.

1945'te Vietnam birkaç aylığına bağımsızlaştığında Bao Dai, hükümetini Ho Chi Minh Demokratik Cumhuriyeti'ne devretti. Bu, tüm Vietnam'ın yasal hükümetiydi ve başkenti Hanoi idi.

İngiliz, Fransız ve Amerikalılar ülkenin güney kesimini ele geçirdiler ve hükümetinden ayırdılar. Bugün, Güney

Vietnam'ın tekrardan kendi halkı tarafından seçilmiş ve saygı duyulan gerçek bir hükümeti var. Bu, Saygon rejimi değil. Öyle olmadı. Amerikalıları davet etmediler. Amerikalıları uzak tutmak için savaşıyorlar.

Bunun adı, Güney Vietnam Geçici Devrim Hükümeti'dir. Geçici Devrim Hükümeti, Haziran 1969'da, Güney'in kurtarılmış bölgelerindeki halkın yanı sıra Saygon rejiminin elindeki bölgelerde yaşayan pek çok sempatzan ve tarafsız insanlarca seçildi.

Geçici Devrim Hükümeti, NLF ve diğer yurtsever örgütlerin birçok üyesini kapsar. Paris'te ABD ile pazarlık masasındalar.

Amerika'yı ülkesine davet eden Vietnam'ın "yasal valisi" Ngo Dinh Diem, Amerikan hükümeti tarafından seçilmiş ufak çaplı bir diktatördü.

Görevi devralır dev-ralmaz, Cenevre Antlaşmalarını takip etme-yeceğini açıkça belirtti. Bu pek de bir fark yaratmadı. Antlaşmaya riayet eden tek hükümet Hanoi'deki hükümetti.

VII. Amerika Özgürlüğü Nasıl Yok Etti ve Direniş Nasıl Doğdu?

Bugünlerde hiç kimseyi, 1954'ten 1963'e kadar Vietnam Cumhuriyeti'nin başkanlığını yapan Ngo Dinh Diem'in halından hiç destek almayan beş para etmez bir diktatör olduğuna ikna etmek zorunda değilsiniz. Diem'i bilen Amerikalı Profesör Wesley Fishel bile Diem yıkıldıktan sonra bunu kabul etti. Fishel'e göre "Diem felsefesi, köylü merkezli, devrimci faşizm"di.

1954'te Amerikalı politikacılar öyle demiyorlardı:

Amerika Birleşik Devletleri, Vietnam Cumhuriyeti Başkanı Ngo Dinh Diem'in özgürlüğü savunan liderlerin öncüsü olduğunu kabul eder...

Başkan Yardımcısı Lyndon Johnson'un 1954'te söylediği buydu.

Diem bir hiçti, Fransız güdümündeki Vietnam hükümetinde bir dalkavuktu. 1933'te emekli oldu. Yirmi yıl sonra, Başkan Eisenhower, John F. Kennedy, Kardinal Cushing ve CIA onu göreve geri getirdi. Bu 'hiç' kimse nasıl bu kadar güçlü ilişkiler edindi?

Diem zengindi; bir anti-komünistti ve ABD politikacıları ile işbirliği yapmaya hazırды.

Fransızların, Ho Chi Minh'e karşı kullanabilecekleri Vietnamlı bir 'liderin' peşinde nasıl koştuğunu hatırlayın. Eski imparator Bao Dai'yi bulmuşlardı. Fransızlar yenildiklerinde ve çekildiklerinde, ABD hükümeti de aynı şeyi yapmaya çalıştı. Diem'le ortaya çıktılar. Ama destekçileri bile Diem'in 'Ho Chi Minh ile bir popülerlik yarışmasında' kazanamayacağını kabul ettiler.

ABD'li politikacılar Vietnam halkına ne olduğu ile ilgilenmiyorlardı. 1954'te Vietnam'da seçimler yapılırsa halkın barışçıl bir şekilde Ho Chi Minh ve Vietminh lehine oy kullanacağını biliyorlardı. Pentagon ve Eisenhower'ın bizi hakkında uyardığı "askeri-sanayi kompleksi'nin 'komünizmi durdurmak' diye adlandırılan bir dünya stratejisi vardı.

Halen gündemimizde olduğu için, Amerikalıların neden Vietnam'da ölmesi gerektiğine dair bize verilen bilgiler hakkında dikkatlice düşünmeliyiz. Kardinal Spellman'ın 16 milyon Kuzey Vietnamlı'ya 'kızıl egemenlerin vicdansız kiralık katilleri" demesi garip gelmiş olmalı.

Bu birçok Amerikalının aşına olduğu bir dil. Birçok sendika idarecisi ve öğrenci, onları bastırmak isteyen politikacılar tarafından "komünist ajitatörler" olarak adlandırıldı.

ABD'li politikacılar (John F. Kennedy dahil) Vietnam'da serbest seçimler yapılmasını istemediler. Ülkenin güney kesiminin "özgür dünyanın kalesi" olmasını istediler. 1954'te bu, beş para etmez bir faşist gücü iktidara getirmek anlamına geliyordu.

Diem'in ilk yapması gereken, toplam iki milyon üyeye sahip Cao Dai ve Hoa Hao adındaki iki dini grubun siyasi gücünü yok etmektir. Grupların ikisi de komünist değildir ve Fransızlara karşı savaşmıştı. Ama Diem hiç rekabet etmek istemedi, o yüzden onları paramparça etti.

Sonra Fransızlara karşı direnen diğer insanlara saldırdı. Fransızlara karşı savaşmış herkese, komünistlere, sosyalistlere, liberallere, hatta "Vietkong" dedikleri

anti-komünistlere bile. (Bu bir hakaret terimidir, yani "Viet commie.")

Diem'in askerleri bütün köyleri toplama kamplarına sürdü, on binlerce Vietnamlı yurtsever tutuklandı ve öldürüldü. Fransızlara karşı savaşta mağlup olan aynı kukla askerler,

zafer kazanmışçasına, insanları katlederek, barışçıl gösterilerini ateşe vererek ve 'Vietkong olduğundan' şüphelendiklerine işkence ederek Güney Vietnam kasabalarına girdiler.

Kıtlık başladı. Köylerdeki genç adamlar hapse atıldılar ya da öldürüldüler. Savaş sırasında Vietminh tarafından zengin toprak sahiplerinin elinden alınan topraklar, zengin toprak sahiplerine iade edildi. Köylüler, Fransa'ya karşı savaş sırasında kendilerine dağıtılan arazilere kira ödemeye mecbur bırakıldı. İnsanlar, pirinç olmadığı için bitkilerin köklerini ve kabuklarını yemek zorunda kaldılar.

Eski direnişçilerin çocuklarının okula gitmesi yasaklandı. Kuzeye giden erkeklerin eşleri, onlardan boşanmaya ve "iyi niyet" kanıtı olarak yeniden evlenmeye zorlandılar.

Quang Ngai adındaki dağlık bir bölgede, bir yıl içinde, 1955'te, 2.000 kişi salgın hastalıktan, 500 kişi açlıktan ölürken 600 kişi toplu katliamlarda öldürüldü. 500 kişi Diem askerlerince tasfiye edilirken hapishanelerde ölenlerin sayısı 450.

Amerikalı politikacılar bunların olduğunu biliyorlardı. Michigan Eyalet Üniversitesi'nden bir grup, Amerikalı Profesör, Wesley Fishel başkanlığında, Diem'in polislerine eğitim veriyorlardı ve üniversite aracılığıyla silah gönderiliyordu. Amerikan vergileri, komünist ve komünist olmayan Vietnamlıların katliamı için kullanılan silah ve birliklerin parasını ödüyordu. Bütün bunlar 'anti-komünizm' adına yapıldı.

Bu, Vietnam köylüleri üzerinde bir etki yaratmadı. Komünist diye bildikleri, köylerinden Fransızlara karşı cesurca savaşan erkek ve kadınlardı. Bildikleri tek "terörist" eylem

Diem hükümeti tarafından dostlarının ve akrabalarının öldürülmesiydi.

Baskı, direnişi doğurur. Pek çok insan Diem'e direnmek istiyordu ama Ho Chi Minh ve Vietminh'in liderleri, güneydeki hemşerilerini karşılık vermemeleri için zorladı. Hâlâ seçimlerin yapılacağını ve her şeyin barış içinde halledileceğini umuyorlardı. Yıllar geçti, baskı ve kıtlık daha da kötüleşti.

İnsanlar, çocuklarının öldürülmelerini ve hapse atılmalarını ya da anne babalarının toplama kamplarına gönderilmelerini izlemeye devam edemezlerdi. Ho'ya ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti liderlerine saygı duyuyorlardı ama cinayetler bitmek zorundaydı. Güneyli insanlar köy köy, şehir şehir direnmeye karar verdiler.

Gia Dinh eyaletindeki küçük bir köyde köylülerin bir silahı vardı: ABD Ordusuna ait eski bir karabina. Tahtaları bir karabina gibi görünmesi için oyduklar. Sonra bisiklet lambaları için bir sürü karpit aldılar ve bambu tüpleriyle karpit bombaları yaptılar. Hazır oldukları bir gece, Phu My Hung'da askeri mevziyi kuşattılar. Bombalar patlatıyorlar (ki maytaplardan başka bir şey değillerdi), taklit tüfekler sallıyorlar ve gerçek tüfekten birkaç el ateş ediyorlardı, bir megafondan garnizona teslim olmanın 'yok olmak'tan daha iyi olacağını anons ettiler.

Dehşete düşen Diem'in askerleri silahlarıyla teslim oldu. Köy silahlanmıştı.

İşte böyle başladı. Yüzlerce köyde başkalarının ne yaptığından haberleri olmadan. Biz buna "Vietnam Savaşı" diyoruz. Onlar İkinci Hindiçin Savaşı diyorlar. Tabandaki insanlar, Hanoi'deki hükümetin telkinlerine rağmen savaşı başlat-

mıştı. Buna iç savaş denilebilirdi. Vietnamlılar Vietnamlılarla savaşıyorlardı. Bir taraf ABD hükümeti tarafından oluşturulmuş ve onlardan para alan insanlardan, diğer taraf ise sıradan insanlardan oluşuyordu.

Bir yıl kadar sonra, Aralık 1960'ta, birçok komünist, komünist olmayan ve milliyetçi örgütün temsilcileri bir ormanda toplandı ve Güney Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni kurdu.

Saygon'dan bir avukat olan Nguyen Huu Tho, ormanda bu tarihi toplantı yapılırken cezaevindeydi. Tho, Cenevre Antlaşması'nı desteklemek için 1954 yılında kurulan bir organizasyonun, Saygon Barış Hareketi'nin bir lideriydi. 1961'de cezaevinden çıktığında NLF'ye katıldı ve başkan seçildi.

Amerikalı politikacılar ve ordu mensupları NLF'nin "komünist" olduğunu söylüyordu. Son kırk yıldır Vietnam bağımsızlık mücadelesini yürüttükleri için oldukça itibarlı çok sayıda komünist üyeye sahipti. Burada kamuya açıklanmayan şey, NLF'nin liderlerinin ve üyelerinin büyük çoğunluğunun komünist olmadığıydı.

Budistler ve Katolikler de üyeydi. Örgütte toprak sahipleri bile vardı. Hepsinin tek bir ortak amacı vardı: Saygon rejimini devirmek, Birleşik Devletler'in işgal ordusunu ülkeden kovmak ve bağımsız, demokratik bir hükümet kurmak.

Avustralyalı bir gazeteci olan Wilfred Burchett, Nguyen Huu Tho'ya cepheyi sorar. "Cephe," der Tho, "tüm siyasi eğilimleri, tüm dinleri, nüfusun tüm kesimleri ve sınıflarını birleştirir. Biz, köylüler için topraktan yanayız ama sistema-

tik kamulaştırmadan yana değiliz; kiralardan azaltılmasından fakat ama ihanet edenler hariç mevcut mülkiyet haklarının korunmasından yanayız. Her şeyden öte, cephe, demokratik özgürlükler, konuşma özgürlüğü, toplanma ve hareket özgürlüğü ve bu özgürlüklerin gerçekten var olduğu özgürleşmiş alanlarımız anlamına geliyor.”

"Nguyen Huu Tho (soldan ikinci), Ulusal Kurtuluş Cephesi askerleriyle sohbet ederken"

Vietnam dağları ve ovalarında hızla yayıldı. İki yıl içinde NLF, kırsal bölgelerin çoğunu kontrol etti! Bugün Amerikan askeri üsleri, büyük şehirler ve kasabalar ve bazı anayollar hariç tüm ülkeyi kontrol ediyor.

NLF kurulduğunda, insanların çok az silahı vardı, bu yüzden kendi silahlarını yaptılar. Metal tüplerden silah imal ettiler, ellerinde ne varsa onlarla doldurdular. Bambudan yaptıkları çivileri keskinleştirdiler ve düşmanın ayaklarına saplanmaları için yerlere döşediler. Küçük ağaçlar, mızrak fırlatıcı haline geldi. Bazı dağ köylüleri, düşman askerlerine saldırımları için arıları bile eğittiler!

Bu yöntemler bugün hâlâ kullanılmakta. Bunlar, Amerikan fabrikalarında imal edilen en son silahlarla donatılmış,

kendilerinden çok daha büyük bir güçle savaşmak için ellerindeki şeyleri kullanmak zorunda kalan yoksul insanların silahlarıdır. Ama önceden teknik olarak üstün yabancı orduları yenmişlerdi: Çinliler, Moğollar ve Fransızlar. Onlar, ganimet, ayrıcalık ya da soyut bir "anti-komünizm" için savaşmıyorlar. Ha-yatları ve özgürlükleri için savaşıyorlar.

VIII. Hikâyemize Ara Veriyoruz...

Hikâyemiz, M.S. 1'den 1960'a kadar çok yol kat etti. Vietnamlılar birçok düşmanla savaşmış onları yendiler. Şimdi dünya tarihindeki en güçlü ulusla savaşmak üzereler: Amerika. Bu düşmanı da yenecekler. Zaferleri 20. yüzyılın en şaşırtıcı olaylarından biri.

Savaşlar insanlar tarafından kazanılır ve kaybedilir. Bu bölüm Vietnam halkı (ve Amerika) ile ilgilidir. Bu zaferi mümkün kılanın ne olduğuna dair bazı ipuçları verir.

Dağ Halkı:

Amerika "çok uluslu" bir ülke: İrlandalılar, İngilizler, Almanlar, Felemenkler, siyahi insanlar, Hintliler, Çinliler, Meksikalılar, Porto Ricolular; hepsi Amerikan vatandaşıdır. Hepsi kâğıt üzerinde aynı haklara sahiptirler, ama pratikte değil.

Genellemek gerekirse, beyazların, hangi millettten olduğu fark etmez; siyah, kahverengi, kırmızı veya sarı insanlara göre ayrıcalıkları vardır. Beyaz olmayanlara, bu gerçekte doğru olmasa da, "azınlıklar" denilirdi. Sayıları, Amerika Birleşik Devletleri sınırları içinde azınlık olabilir ama gezegende yaşayan tüm siyahı, kahverengi, sarı ve kırmızı insanları alırsanız, onlar büyük çoğunluktadır.

Vietnam da çok uluslu bir ülke. Tüm Vietnamlılar Asyalı ama hepsi aynı dili konuşmuyor ya da aynı geleneklere sahip değiller. Halkın çoğunluğu, binlerce yıldır nehir deltasında ve ovalarda yaşayan Vietlerdir. Nüfusun %87'sini onlar oluşturur.

Vietnamlıların diğer %13'ü ise 60 farklı gruba ait. Vietnam'ın en büyük kısmını oluşturan dağlık alanlarda yaşıyorlar. Kimileri pirinç yetiştirerek, kimileri de avlanarak, balık tutarak ve yabani yiyecekler toplayarak yaşıyorlar. ABD'deki Çinli, siyahı, Latin ve Hintliler gibi, her etnik grubun kendi zengin folkloru, müziği, şarkıları, sanatı ve edebiyatı vardır.

Vietnam ve Amerika'daki azınlıklar arasında büyük bir fark var. Vietnam'daki azınlıklar binlerce yıldır orada yaşıyor. Amerikan beyazları gibi teknelerle ya da Amerikan siyahileri gibi köle gemileri ile gelmediler. Ya da Çinliler gibi demiryolları inşa etmek için de getirtilmediler. Avrupalılar ilk kez ülkemize geldiklerinde ve Amerikan yerlilerinin topraklarını ellerinden aldıklarında, Vietnamlılar, kuzeyliler ve

güneyliler, ova halkları ve dağ halkları, çoğunluk ve azınlıklar Çinli işgalcileri ülkelerinin dışında tutmak için birlikte savaşıyorlardı. Amerikalı Kızılderililer de yabancıları ülkelerinden uzak tutmak için savaştılar ama yenildiler.

Gazetelerin dağ halkına verdiği 'montagnard' (Vietnam'da dağlık bölgelerde yaşayan melez ırktan, koyu esmer halk -çn.) ismini bugünlerde fazlasıyla duyabilirsiniz. Gazeteler, dağlardaki azınlıkların "Vietnamlılar"dan nefret ettiğini ve NLF ile savaşmak için Saygon ordusuna katıldıklarını yazıyor.

Gazetelerde okuduğunuz pek çok şey gibi, bu da gerçek ve yalanların karışımı. Öncelikle, dağ köylüleri de, ovalardaki Vietler de Vietnamlıdır. Ülkeleri istila edildiğinde, bir araya gelir ve savaşırlar. İşler her zaman o kadar da dostane olmamıştır. Amerika'daki beyaz işadamları, işçi olan diğer beyazlara baskı yapıyor ve onlarla savaşıyorlar. İrlandalılar ile İtalyanlar geçinemez ve belediyedeki sözleşmeler ve işlerden dolayı birbirleriyle mücadele ederler.

Vietnamlılar da birbirlerine eziyet ettiler. Köylüler her zaman diğerlerine göre daha kötü durumdaydı. Toprak sahipleri ise en tepedeydi. Dağ halkı, ovalardaki köylülerden de yoksuldu, en dipteydiler.

Fransızlar, kasıtlı olarak yoksul dağ köylüleri ile yoksul Vietler arasındaki düşmanlık ve rekabeti körüklediler. Onların politikası "böl ve yönet" idi. "Vietnamlılar" birbirleriyle savaşmaya devam ettikleri takdirde, gerçek düşmanları olan Fransızlarla savaşacak zamanlarının kalmayacağını düşündüler.

Fransızlar, zengin Vietnamlılar ve “şehir züppeleri” dağ köylülerine vahşi muamelesi yaptılar. Komünistler ise tam tersini. Vietnam Komünist Partisi kurulur kurulmaz, isteklerini açıkça belirtti: “Bağımsızlık, özgürlük ve mutluluğu bir araya getirmek amacıyla, eşitlik ve karşılıklı yardımlaşma temelinde tüm ulusların birliği.”

Ve ciddiydiler. Hanoi dağlarının kuzeyi, Fransızlara karşı savaşın beşiği idi. Birçok direniş lideri buradan çıktı. Dağ köylüleri devrime ilk önce katıldı ve yabancılardan zararı en çok onlar zarar gördüğü için daha çetin savaşıyorlardı.

Devrime katılan azınlıklardan biri de Le Quang Ba idi. Bugün Hanoi'deki silahlı kuvvetlerin başkomutanı. Kendi hikâyesini şöyle anlatıyor:

Biz sıradan Tay köylüleriydik. Annem bana ‘Sefalet ve cehalet bizim yazgımızdır. Köylüler bize zorbalık eder, herkes bizi hor görür. Evlat, sıkı çalış ki başını dik tutabilesin.’ derdi.

Hasat zamanından çok önce, bir şeyler yemek için tavuklarımızı birbiri ardına satmak zorunda kaldık. Yeni yıl festivalinden sonra, eğer zenginlerden % 100 faizle pirinç almak istemiyorsak, sahip olduğumuz tek yiyecek yabancı bitkiler ve köklerdi.

1926’ya doğru, ilimizde komünist olan ilk adam Hoang Ding Rong, bölgemizde faaliyetlerine başladı. İlk olarak arkadaşım Quoc Van’a devrimci davayı sevdirmekle başladı.

1930’un başlarında, bir gün pazardan dönerken, Quoc Van bana, acılarımızın, halkımızı yağmalayan ve zulmeden Fransızların ülkemizi işgal etmesinden kaynak-

landığını söyledi. 'Çin'de Komünist Parti, yoksulları özgürleştirecek bir devrimle halkına önderlik ediyor. Aynı şeyi biz de ülkemizde yapmalıyız, Fransızları kovmalıyız, toprak sahiplerini devirmeli ve halkın mutluluğu için çalışmalıyız.'

Bu sözlerden çok etkilendik...

Le Quang Ba 19 yaşındayken Devrimci Gençlik Birliği'ne katıldı. O ve okul arkadaşları, öğretmenleri tarafından yapılan kötü muameleye karşı greve gittiler. Grevden sonra okuldan atılmıştı.

26 yaşındayken, kasabalarına “Amca”nın geldiği haberini alır.

Çok sevindik. Devrimci etkinliklerimin ilk günlerinden beri, Vietnam’ın ilk komünist lideri Nguyen Ai Quoc’u duymuştum.

Odaya girdik. Amca bir yatakta oturmuş bizi bekliyordu. Odadaki loş ışığa rağmen, onu yeterince net görebiliyorduk. Onun geniş alnından, parlak gözlerinden ve büyük bir samimiyetle hitap edişinden etkilenmiştik. Oturmamız için bizi davet etti, sonra hepimize birer fincan çay koydu.

‘Bizler devrimciyiz’ dedi. ‘Halkın sevgisini ve güvenini kazanmalıyız; mücadele ettiklerimiz onların çıkarlarına olan şeyler. Onları politik olarak eğitmeliyiz. Onlara saygı duymalıyız.’

Katolikler ve Budistler:

Katolik Vietnamlılar, Fransız sömürgeciliğinin bir yan ürünüdür. Fransız orduları tarafından korunan Katolik misyonerler orada yaşayan insanların “ruhlarını kurtarmak” için Vietnam’da kiliseler kurdular. Çoğu Vietnamlı, herhangi birinin ruhunun kurtarılması gerektiğini düşünmezdi. Onlar dindarlardı, “dinsiz” değillerdi, Buda’ya inanıyorlardı.

Rahipler halkın onda birini Katolikliğe döndürmeyi başardılar. Kilise, sonunda Güney Vietnam’daki tarım alanlarının dörtte birine sahip oldu. Kirayı ödeyemeyecek kadar fakir köylülerin topraklarını ellerinden aldı, insanları çorak arazileri ekip biçmeye zorladı, sonra da onları uzaklaştırdı, politikada güçlendi ve kendini rağbet görmeyen bir hale soktu.

Vietnam 1955'te ikiye bölündüğünde, neredeyse bir milyon kişi Kuzey Vietnam'ı terk edip güneye gitti. Amerikan siyasetçileri ve gazeteleri bunu abarttılar ve bunun Vietnamlıların komünizmden nefret etmesi ve özgürlüğe kaçması şeklinde lanse ettiler.

İki tür insan güney için kuzeyden ayrıldı: Katolikler ve sömürge ordusundaki yerli askerlerin aileleri.

Katolik rahipler "Bakire Meryem'in güneye gittiği" ve Katolik Vietnamlıların onu takip etmesi gerektiği söylentilerini yaydılar, çünkü kalacak olan "kafirler" atom bombaları ile tamamen ortadan kaldırılacaktı. Ayrıca, Vietnam Katoliklerine, Budistlerin aksine bir sürü ayrıcalık tanındı ve onlar Vietnam Kurtuluş Hareketi'ne karşı savaştılar. Konumlarını kaybetmekten korkuyorlardı. Güneye gittiklerinde, birçok Katolik kandırıldığını anladı ve geri dönmek istedi ama Diem hükümeti bu "nankör" insanları vurup hapse attı.

Diem bir Katolik'ti. Birçok Katolik siyasetçi, Budistlerden daha fazla güce sahip. Budist bir ülkede Katolik bir hükümet; tamamı Budistlerden oluşabilecek bir hükümet gibi pek de iyi karşılanmadı. ABD'yi davet eden Saygon hükümeti, Diem'in dostları ve Fransızlara hizmet etmiş ve şimdi Amerikan politikacılarına ve kendilerine hizmet eden dalkavuklardan oluşuyordu.

Budist liderler bunu kabul etmedi. Onlar din adamlarıydı, politikacı değillerdi ve anti-komünist olma eğilimindediler, bu yüzden NLF'ye katılmadılar. Sonunda her şey, bir kenara çekilip tarafsız kalmaya imkân tanımayacak dereceye geldi.

Amerikalılar Budist isyanını ilk olarak Haziran 1963'te, eski bir Budist rahip büyük bir Saygon kavşağında bağdaş kurup oturduğunda ve kendine benzin döküp kibriti çaktığında öğrendiler. Budistler Saygon ve Hue caddelerinde gösteri yaptılar. ABD hükümeti Diem'den olayları sakinleştirmesini ve Budistlerle uzlaşmasını istedi. İsyan, komünistlerle ittifak içinde olmayan insanların da Saygon hükümetinden nefret ettiğini kanıtladığında çok tedirgin oldular.

Saygon rejimi uzlaşa yerine Budist tapınaklarına saldırmak için asker gönderdi. İşte o zaman, ABD, kuklasının gitmesi gerektiğini anlamıştı. Dünya, Diem'in ne için orada olduğunu biliyordu, iyi bir kukla bile olamayacak kadar ufak çaplı bir diktatördü. Birkaç hafta içinde, CIA, Diem'i devirmeye çalıştı. Diem ve kardeşi, ünlü Madam Nhu'nun kocası, Saygon ordusu tarafından öldürüldü ve birkaç general onun yerini aldı.

O zamandan beri Saygon hükümdarlarının, Diem'den farklı herhangi bir değeri olmamıştır. Hatta bazıları daha da kötü bir değere sahip olmuştur. General Ky, herkesin bildiği gibi, kahramanının Hitler olduğunu söylemiştir. İşte "özgür" kılmak için her gün milyonlarca dolar harcadığımız hükümet çeşidi.

Saygon, Budistlerle uğraşmaya devam etti. Üç yıl sonra, 1966'da yine isyan ettiler. Budist öğrenciler, Hue sokaklarında Saygon'un 'elit birlikleriyle' kozlarını paylaştılar. Saygon, Budist gösterileri bastırmak için kendi Da Nang şehrini bombalamak üzere uçaklar yolladı.

Budistler bu kez tek başlarına yapamayacaklarını öğrendiler. ABD ve Saygon bölerek ve fethederek onları yenmişti. O

Dien'in zengin ve aristokrat ailesinin, sürekli artan bir yoksulluk içinden yaşayan Vi-etnam halkının özlemlerinden ve ihtiyaçlarından haberi yoktu.

zamandan sonra, birçok sıradan Budist, politikası "birleş ve kazan" olan NLF'ye katıldı.

Bu birlik olmasaydı, NLF ABD'nin silahlı güçlerini yenemezdi.

Şimdi hikâyemize dönelim.

IX. Özel Savaş ve Halk Savaşı

1961'de Washington'daki politikacılar gergindi. Saygon'dan gelen raporlar Diem'in kaybediyor olduğunu gösteriyordu. Yerel ayaklanmalar, gösteriler, isyanlar ve grevler tüm Güney Vietnam'ı sarmaya başlamış, henüz bir yıllık Ulusal Kurtuluş Cephesi, ülkenin büyük kısmını özgürleştirmişti.

Politikacılar, Güney Vietnam'ı yeni tip bir sömürge ve askeri üs haline getirmek istediler ama kimse gerillalara karşı nasıl savaşacağını bilmiyordu. General Maxwell Taylor ve Profesör Eugene Staley bir plan yaptılar.

1961'de başlayıp 1965'te Vietnamlılar tarafından yenilgiye uğrayınca sona eren ve "Özel Savaş" olarak adlandırılan Taylor-Stanley planı başladı: Saygon ordusunu güçlendirmek, polis kuvvetlerini ikiye katlamak, herkesi güneydeki stratejik köylere taşımak ve komandoları sabotaj baskınlarına Kuzeye yollamak.

İşte o zaman Amerikalı danışmanlar; helikopterler, bombacılar, kimyasal maddeler, roketler ve silahlarla birlikte Vietnam'a akmaya başladı.

Haziran 1961 itibariyle, yarım milyon insan köylerinden sürülerek savaş esnasında oluşturulan daha küçük köylere gönderilmişti. Bu köyler, adeta toplama kampları idi; siperlerle, dikenli tellerle ve bambu kazıklarla çevrilmişti, gözetleme kuleleri ve koruganlarla kontrol ediliyordu. Her kişiye bir plastik kimlik kartı verildi ve sadece belli zamanlarda girip çıkmalarına izin verildi.

Amerikan silahları, elektronik aletler, helikopterler ve amfibi araçlarla donatılmış Saygon askerleri, kırsalda hızla yayıldılar, evleri yakıp köylüleri toplama kamplarına gönderiyorlar, Vietkong şüphelilerini tutuklayarak işkence ediyorlardı. Amerikalı danışmanlar planlamayı ve tedariki sağladı, Saygon ordusundaki Vietnamlılar da savaştı. Amerikalı generaller, Vietnam'ı anti-gerilla savaşında bir deney

olarak kullanıyordu. Yoğun bombardıman, napalm ve zehirli gazlarla mahsulü tahrip etmeyi, bitki örtüsünü yok etmeyi denediler.

Amerikalı planlamacılar Güney Vietnam'ı yatıştırmanın üç yıl süreceğini düşündüler. Sonrasında Kuzey Vietnam'a gidip orayı temizleyebilirlerdi.

Üç yıl sonra Taylor-Staley planı, geçen yılın gazeteleri gibi hükmünü kaybetmiş, bütün fikirleri olumsuz sonuç vermişti.

Amerika'nın Vietnam'da yaptığı her şey geri tepmişti. Neden?

Vietnamlılar, kendilerinin savaştığı türden savaşları "Halk Savaşı" olarak adlandırıyorlar. Bu, kelimelerden çok daha fazlasını ifade ediyor. Vietnamlılar savaşçı bir halktır, gururlu, sofistike ve güçlüdür. Amerikan işgali onlar için yeni bir şey değildi, sadece uzun bir yabancı işgaller serisinin sonuncusuydu. Napalm, helikopterler ve süslü silahlar yeniydi ama Kubilay Han'ın barutlarından daha etkili olmadıkları ortaya çıktı.

Halk Savaşı'nın gerçek sırrı, herkesin savaşmasıydı: erkekler, kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve gençler, ne şekilde savaşabiliyorlarsa...

Silahla savaşıyorlar,

Gösteriler ve politik eylemlerle savaşıyorlar,

Düşman askerleriyle konuşarak, tartışarak savaşıyorlar.

Vietnamlılara göre, silahlarla savaşmak politik faaliyetin sadece bir parçasıdır. İşte bir örnek:

Ocak ayının sisli bir sabahı, gündeğumu. Nehirde, binlerce küçük bambudan yapılmış tekne Cao Lanh'ın eyalet başkentine doğru ilerliyor. Teknelerde, çoğunlukla kadınlar ve yaşlılar var. Bağırıyorlar, "Yankee, evine dön!" "Köylerimizi bombalamaktan vazgeç!"

Polis nehrin yanına saklanarak ateş açıyor. Bazıları vurulup teknelerden düşmüşler. Binlerce kişi nehre doğru koşuyor. Sayıca az olan polis kaçıyor.

Birçoğu eylemcilerin çocukları olan Saygon askerleri, cesetleri nehirden çıkarmaya yardım ediyor. Kafaları karışmış, kendi insanlarını vurmak istemiyorlar.

O sırada üç uçak beliriyor ve şehre doğru ilerlemekte olan kalabalığa el bombası atıyor. İnsanlar yürümeye devam ediyorlar. Kasabanın girişinde süngüden bir duvar tarafından durduruluyorlar. Genç bir adam kalabalıktan öne çıkıp askerleri ateş etmemeleri için ikna etmeye çalışıyor. Silah sesleri geliyor. Düşüyor.

Genç bir kadın öne çıkıyor. Vuruluyor. Kalabalık iki cesedi alıyor ve askerlere doğru akın ediyor. Askerler taş kesiliyorlar. On bin köylü, askerlerin arasından geçip şehir merkezini işgal ediyor.

Eyalet şefi kalabalıkla konuşmak zorunda kalıyor. Köylerin bombalanmasının durdurulacağına dair söz veriyor. İnsanlar sokakları dolduruyorlar, Saygon askerleriyle konuşuyorlar, onlara NLF'nin politikalarını açıklıyorlar, yabancıların

kuklası olmaya son vermeleri için askerleri ikna ediyorlar. Sonunda topluca köylerine dönüyorlar.

Vietnamlılar bu tip eylemcilere “uzun saçlı ordu” diyor, çünkü çoğunlukla kadınlardan oluşuyor. Bu insanlar erkek kardeşlerinin, babalarının, kız kardeşlerinin Kurtuluş Ordusu’nda öldürüldüklerini ve çocuklarının üzerlerine atılan napalm bombalarını gördüler. Onlar etkili bir “kitlesel siyasi ordu”. Silahsız olarak geldiler ve zırhlı tankları durdurmak için yola uzandılar. Kucaklarında ölmüş çocuklarını, kurumuş ağaç dallarını taşıyan yüzler ve binlercesi bir araya gelerek bir eyalet başkanının evinin önüne kuruldular.

Erkekler (ve çok sayıda da kadın) düzenli Kurtuluş Ordusu’nda savaşıırken, evdeki yaşlılar, kadınlar ve çocuklar bu politik kavgayı sürdürürler. Hepsi sayılsaydı, Amerikalılarla savaşılan onca yıl boyunca milyonlara ulaşırdı.

Güney Vietnam, köy halkı tarafından kazılan tünellerle doluydu. Derin tüneller, köyler arasında kilometrelerce uzanıyordu. Köylüler ve NLF birlikleri ağır bom-bardı-

man altında günlerce bunların içinde yaşayabilir ve sonra düşmanla savaşmaya hazır halde ortaya çıkabilirlerdi.

Ocak 1963’te Apbac Savaşı, Özel Savaş’ın dönüm noktası oldu. Saygon 200 NLF gerillası ile savaşmak için 2.000 as-

ker gönderdi. Kasaba günler öncesinden bombardımana tutulmuştu. Her şey yerle bir edilmişken 2.000 asker kasabaya girdi.

Birden şiddetli ateşle karşılaştılar. Tünellerden 200 NLF askeri çıktı. Savaş altı saat sürdü. 450 Saygon askeri saf dışı edildi, bir Amerikalı binbaşı bataklıkta kaderine terk edildi, altı helikopter düşürüldü.

Amerikan gazeteleri, "hükümet güçleri, daha öncesinde pek çok kez daha küçük gerilla kuvvetleriyle karşılaşsalar da şu ana kadarki en utanç verici yenilgiyi aldılar" diye yazdılar.

Bu arada, "stratejik köy" programı dağıldı. İnsanlar köyle-
rinde yönetimi ele alıp köylerini direniş üslerine çevirdiler.
Saygon ordusu kovulduktan sonra toplama kampları NLF
için müstahkem garnizon üsleri yapıldı. İnsanlar yer yer
kampları yıkıp evlerine döndüler.

Saygon ordusundaki Vietnamlı askerler sürüler halinde ka-
çıyorlardı. İzin için köylerine her gidişlerinde insanlar onlar-
la konuşarak kendi ailelerine karşı savaşmamaları gerekti-
ğine ikna ettiler.

Saygon hükümeti, binlerce genç adamı orduya yerleştirdi,
bu nedenle, tıpkı Amerika'da olduğu gibi ordu-karşıtı bir
hareket başladı. Saygon'daki ve küçük kasabalardaki halk
ordudan kaçanları gizledi. Binlercesi yeni parlak Amerikan
M-16 tüfeklerinden ayrılıp NLF'ye katıldı.

1965 yılında Özel Savaş iflas etmişti. Kazanan, Halk Sava-
şı'ydı. Saygon ordusunu yenen sadece NLF'nin mücadele
yeteneği değildi. Gerçek şu ki, Güney Vietnam'ın her yerin-
de, sokaklarda eylem yapan, silahsız halde makineli tüfek-
lerle karşı karşıya kalan, grev yapan, kukla birliklerle sürekli
konuşan, politik olarak farkında ve sofistike bir insan kala-
balığı vardı: "uzun saçlı ordu".

Gerçekte Saygon'da hükümet yoktu. Diem, Saygon hükü-
metinden kovulduğundan beri hükümet 20 ay içinde 13 kez
devrilmiş ve her seferinde de bir öğrencinin dediği gibi "gizli

ajanlar, sarhoşlar ve Diem'in eski suç ortakları ile yer değiş-tirmişti."

Washington'daki kodamanlar endişelenmeyi bırakıp umut-suzluğa sũrũklenmeye başladılar. Bu arada, Ağustos 1964'te Kuzey Vietnam'ın bombalanmasına başlandı.

Kodamanların gũrebildięi tek bir yol vardı: Saygon ordusundan vazgeçmek ve Asya'daki bir kara savaşında savaşmak üzere Amerikan askerlerini yollamak.

Akıl hocaları gitti, Amerikan askerleri geldi. Yeni bir aşama başlıyordu: Amerikan Savaşı.

X. Amerikan Savaşı: Birleşik Devletler Saldırısı Nasıl Düşürdü ve Ulusal Kurtuluş Cephesi Nasıl Kazandı?

Amerikalı generaller 1961'den 1965'e kadar kendi kirli işlerini yaptırmak için Saygon ordusunu ele geçirmeye çalıştılar ve açık bir şekilde çuvaladılar. Saygon askerleri olayın farkına varıp yabancılar tarafından kendi halklarına karşı savaşmak üzere kiralandıklarını gördüler. Patronları kendi aralarında Saygon'da kimin hangi makamı alacağına dair kavga etmeye başlamışlardı. On binlerce Saygon askeri firar ederek ya Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne (NLF) katıldı ya da evine döndü.

Amerikalı danışmanların, NLF'nin haberi olmadan askeri bir hareket planlayamamaları vaziyeti iyice zora sokuyordu. Bu haberleri NLF'ye kim uçuruyordu? Saygon askerleri (ve subayları da). Hiçbir şey çözüm olamıyordu.

Büyük zorba, küçük zorbadan bir başkasını dövmesini ister ve fakat dayağı yiyen küçük zorba olursa büyük zorba ne yapar? Ya vazgeçer ya da işi kendi üzerine alır.

Vietnamlılara karşı Özel Savaş'ı planlayan General Maxwell Taylor görevden alınıp Washington'a geri çağrıldı ve "Amerikan Savaşı" başladı. Kenara itilen Saygon ordusunun yerini, bu orduyu felaketten kurtaracak Amerikalı askerler aldı.

Son sistem silahlar, uçaklar, helikopterler ve bilgisayarlarla donatılmış dünyanın en kudretli ordusu Vietnam'a indi. Birleşik Devletler'in taktik hava kuvvetlerinin üçte biri Vietnam'a gönderilmişti. Bu muazzam çaba için Amerikalı vergi mükelleflerinden yıllık 30 milyar dolar alınmıştı. Tabi ki Amerika kaybetmemeliydi.

"Bir halkın ruhu insanoğlunun teknolojisinden büyüktür."

Fakat saldırı emriyle beraber kaybetmeye başladılar. Özel savaş nasıl kaybedildiyse Amerikan savaşının büyük stratejisi de aynı şekilde kaybetti: hiçbir savaş halk savaşına karşı kazanamaz. Huey Newton'un bir zamanlar dediği gibi, "Bir halkın ruhu insanoğlunun teknolojisinden büyüktür." Bu, hiçbir yerde Vietnam'dakinden daha doğru değildi.

Amerikan askerleri Vietnam'a vardıklarında, Saygon birliklerinin morali daha da bozuldu. Amerikalıların her yerde en iyi evleri, arabaları ve kızları aldıklarını gördüler. Fiyatlar tavan yaptı. Amerikan askerleri klimalı evlerde yaşıyor, güzel yemekler yiyor, en iyi içkiyi içiyorlardı. Saygon askerlerine "doğulu" deniliyor ve onlara düşmanmış gibi davranılıyordu. Pek tabii firarlar 1965 yılında 113.000'e, 1966 yılında 180.000'e yükseldi.

Bazı Saygon askerleri Amerikalı ve Vietnamlı subayları öldürerek ayaklandılar. Mart 1966'da, Phu Coung'da yerleşik 1'inci Zırhlı Alay başkaldırdı. Yerel halk ve bir NLF birimi tarafından desteklenen Saygon askerleri, zırhlı araçları ele geçirip alay karargâhını yerle bir ettikten ve Amerikan tanklarından oluşan bir bölüğü tahrip edip bir cephaneliği havaya uçurduktan sonra NLF'ye katıldılar. Bu, yüzlerce Saygon birliği isyanından sadece bir tanesiydi.

Bir Saygon subayı, adamlarına, ailelerinin yaşadığı alanlara kimyasallar atan Amerikan zehir uçaklarını vurmasını emretti.

Güçlü Amerikan ordusu, bataklığa saplanan bir fil gibiydi. Generaller askerlerine kırsala çıkıp savaşmalarını emrettiğinde Vietnamlılar üslere saldırıyordu. Üslerinde kaldıklarında ise kırsalı kaybediyorlardı. General Westmoreland daha fazla birlik çağırdı, 200.000, sonra 300.000, sonra yarım milyon. Ama hâlâ yeterli değildi.

Amerikan ordusu, uçaklara, tanklara ve kamyonlara muhtaçtı. Hızlı hareket edebiliyordu, fakat genellikle bir tuzağa doğru. Muazzam bir ateş gücüne sahipti, fakat bunlar bir işe yaramadı. NLF askerleri yakın muharebede ustaydı. Ameri-

kalılar yaklaşana kadar tünellerde durur, sonra dışarı atlayıp dışmanı paramparça eder ve kaybolurlardı. Bu olduğunda Amerikalı generaller hava desteği isteyemiyorlardı çünkü kendi adamlarını öldürebilirlerdi.

Böylece, yoğun bombardımana rağmen savaşta çarpışmak, bilinmeyen arazide bataklıklar arasında zorlu yürüyüşler yapan, sivrisinekler tarafından ısırılan, sıcak hava ve sülüklerden dolayı ıstırap çeken, mayınlar ve tuzaklarla dolu patikalar boyunca yürüyen Amerikan askerlerine bırakılmıştı. Askerler kayboldukları hissine kapıldılar. Makinelere bağımlı eğitilmişlerdi ve makineler fayda etmiyordu.

Üstelik, Amerikan askerleri inandıkları bir savaşta arpışmıyorlardı. Oysa bir askeri asker yapan inançlarıdır. Amerikalılar İkinci Dünya Savaşı'nda faşizme karşı savaşırlarken kendi davalarına inanmışlardı ve iyi askerlerdi.

Bu nedenle NLF içindeki Vietnamlı askerler iyi savaşçılardı. Ülkeleri, özgürlükleri ve bağımsızlıkları için savaştıklarını biliyorlardı. Vietnam, yabancılar tarafından işgal edildiğinde, kendileri ve halkları için özgürlük ve geleceğin olmadığını biliyorlardı.

Amerikan askerleri sadece emredildiği için savaşıyorlardı. Kimisi komünizme karşı savaştıklarına inanmıştı fakat Vietnam'a gidip "düşmanın" herkes; erkekler, kadınlar ve çocuklar olduğunu gördüklerinde hayal kırıklıına uğradılar.

Amerikan generalleri, askerlerin sürüler halinde firar ettiklerini kabul etmeye başlamışlardı. Birçok asker ordudan ayrılmış ve Saygon'da Vietnamlılarla yaşamaya başlamışlardı. Hatta bazıları NLF saflarında savaşıyordu.

Amerikan "saldırısı" başladıktan iki yıl sonra Kamboçya sınırında Taynin denilen bölgede sona erdi. Bu, Amerika'nın en büyük askeri operasyonu Kavşak Şehri Operasyonu'nun geçtiği yeri.

Operasyon bombardımanla başlamıştı: napalm, misket bombaları (patlayınca açılan ve etrafa binlerce çelik bilye saçarak isabet ettiği kişiyi parçalayan bombalar), gaz bombaları, biyolojik gaz. Amerikan uçakları bir günde bu küçük bölgeye 1.000 ton bomba atmıştı. Bu, İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın Dresden kentini yerle bir eden (ve bizim Hiroşima'ya attığımız atom bombasından daha fazla insan öldüren) bombaların miktarıyla aynıydı.

Amerikalı generaller NLF'nin düzenli ordularını sıkıştırıp imha edebileceklerini düşünmüşlerdi. Bombardıman biter bitmez paraşütlerle binlerce asker indirildi, zırhlı araçlar bölgeye girdi ve birlikler tüm bölgeyi kapattı.

Fakat herhangi bir NLF ordusu bulamadılar! Onlar saldırdıkça, düzenli ordunun üyesi olmayan gerillalar önlerine çıktı.

Zırhlı kolları ve paraşütçüleri vuran ve sonrasında kaybolan Vietnamlı askerler bir anda ortaya çıktılar. Amerikan askerleri, yavaşça, gün gün, hafta hafta taciz edildiler, yenildiler ve geri döndüler.

Kavşak Şehri'nin sonunda çoğu Amerikalı 10.000 asker öldürülmüş ve yaralanmış, 1.000 askeri araç tahrip edilmiş ve 100 uçak düşürülmüştü.

Bu, hemen hemen Amerikan Savaşı'nın sonuydu. Saygon'un birkaç mil kuzeyinde bulunan Bien Hoa hava üssüne çekilen Amerikan birlikleri, oraya vardıkları anda saldırıya uğradılar. 8.000 napalm bombası ve 95.000 litre benzin imha edildi. Yenilgiye uğramış Amerikalılar için soluklanmaya bile fırsat yoktu.

Devamında, Westmoreland NLF'ye karşı büyük saldırı hareketi planından vazgeçti. Şimdiki Amerikan stratejisinin adı "Temizle ve Tut." Bu, kötü bir olaydan azami derecede yararlanmak için hayalperest bir isim. Amerikan askerleri onları mümkün olduğunda güvende tutan üslerinde duruyor ve nadiren kırsala çıkıyorlar.

Amerikalılar savunmaya, NLF saldırıya geçti. 1968 yılının ilk haftalarında, Tet tatili (Vietnamlıların yeni yılı) sırasında savaş tersine döndü.

Savaş tarihinde benzeri olmayan garip bir saldırı savaşın seyrini değiştirdi. NLF, birkaç gün içinde Güney Vietnam'ın kuzey ucundan güney ucuna, 40 bölgesel başkentin 37'sini de içine alacak şekilde çoğu zapt edilmiş 140 şehre saldırdı.

Wilfred Burchett'in bildirdiği gibi: "Tamamen gizlilik içinde, şimdiye kadar sahada bulunan en sofistike savaş makinesinin burnunun dibinde, NLF, Güney Vietnam'daki ana askeri ve idari yapılanmanın kalbine saldırdı... Saygon ordusunun dört bölgesel karargâhının tümü, 11 tümen karargâhının 8'i ve iki Amerikan Ordusu saha karargâhı...

Saygon'da saldırılan 18 hedefin arasında, Birleşik Devletler Büyükelçiliği, Birleşik Devletler Saygon silahlı kuvvetleri karargâhı, Güney Vietnam donanma karargâhı ve Saygon radyo istasyonu (tamamen yıkılmıştı), 1.500 uçak ve helikopterin tahrip edildiği otuz havaalanı vardı.”

Vietnamlıların Amerikalıları ve Saygon ordusunu savaş alanında yenebileceklerine dair şüphe yoktu. Yapabilirlerdi, eğer isteselerdi her iki düşmanı da denize dökebilirlerdi. Fakat bu onların çok canına mal olacaktı. Halihazırda en az bir milyon Güney Vietnamlı savaşta ölmüştü.

Daha fazla ölümden ziyade barışçıl bir çözüm için müzakere edeceklerdi; o yüzden bugün Paris'teler. Barış için müzakere ederken bağımsızlıkları ve özgürlükleri için *savaşmaya* devam ediyorlar.

Mücadele devam ederken, Vietnamlılar savaşmaktan daha fazlasını yapıyorlar. Güney Vietnam'ın serbest kalan bölgesinde ve tüm Kuzey Vietnam'da yeni bir toplum inşa ediyorlar.

XI. Halk Savaşı Hayatından Bir Gün

Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nde (Kuzey Vietnam) hayat nasıldır? En iyi raporlar, orada bulunan insanlardan geliyor. Yazar ve fotoğrafçı Julius Lester, 1967 yılında Demokratik Cumhuriyet'i ziyaret etti. Amerika'ya döndüğünde yazdığı şey şuydu:

Bombalamayı ilk duyduğumda, 1967 yılının bir Paskalya pazarıydı. Açık ve sıcak bir Vietnam günüydü ve sabahımı, kaldığım bambudan yapılma konuk evinin birkaç yüz metre arkasında pirinç tarlalarında çalışan köylüleri izleyerek geçirmiştım. Öğleyn tarlaları terk ettiler ve yarım saat sonra bombalama başladı.

BOOM! BOOM!

Sanki boğuk bir gök gürültüsü gibiydi ama Kuzey Vietnam'daydım ve orada gök gürültüsü gibi gelen tüm sesler gök gürültüsü olmayabilirdi.

BOOM! BOOM!

Bazen durduğum yeri titremeye yetecek kadar yaklaşıyordu. Diğer zamanlarda, çok uzaktaydı. Ama her zaman vardı.

BOOM! BOOM!

Vietnamlılar bunu fark etmemiş gibilerdi. Üç ABD jeti, ağaçların üzerinden kısa bir mesafeden hızla geçtiğinde bile, birkaç metre ötede çiçek toplayan kadın ve küçük kız hiç duraklamadılar ya da etrafa bakmadılar.

Bu tipik bir Vietnamlı davranışydı. Hanoi'de çiçek tezgâhlarında, akşamları eve çiçek almak için sıra bekleyen insanları her zaman görebilirdiniz. Parklarda el ele tutuşan çiftler olurdu. Kaldırımlarda oynayan çocuklar. Ve her yerde, inanılmaz güzel kadınlar... Sık sık "Hey! Burada bir savaş olduğunu bilmiyor musunuz? Hadi ama! Ciddi olun, olur mu?" diye çığlık atmak isterdim. Akşam Hanoi birahaneleri kalabalıktı; tiyatrolar ve sinemalar (bir Rus cinayet filmi gösterimdeydi) her zaman hınca hınç doluydu.

GECE HAYATI

Gece yarısından sonra, uçaksavarlar etrafta dolaşmaya ve levazım kamyonları sokaklardan hızla geçmeye başlayınca caddeler gerçekten canlanıyordu. Ben orada olduğum ay boyunca iyi bir gece uykusu çekemedim ama ülkenin yarısının gece boyunca etrafta dolaştığı hissi ile uyandım her sabah. Bu kısmen doğrudu. Uçaksavarlar nadiren iki gün üst üste aynı yerde kalırdı. Fabrikalar dağıtılmıştı. Hastaneler seyyardı, birkaç saat içinde tüm ekipman, ilaç ve hastaları boşaltılabilirdi.

Devam eden bir savaş vardı, ama Vietnamlılar için bu sadece, günlük işlerinin bir parçası gibiydi. Savaşı hayatlarıyla içselleştirmişlerdi ve ülkelerinin büyümesini hızlandırmak için bir araç olarak kullanıyorlardı. Tarım ve sanayi başta olmak üzere her alanda üretim artmaktaydı. Ancak yine de üretim daha çok tarım yoğun bir biçimde sürmekteydi, makinalardan ziyade insan gücü daha etkiliydi. Köylüler yeni demir

sabanları, tırmıkları gururla gösterirler. Ahşap tarım aletleri hâlâ yaygındır.

UFAK YARDIM

Bir halk olarak, Vietnamlılar çok çekingen, gururlu, bağımsız ve milliyetçidirler. Çin ve Rusya'dan çok az yardım alırlar ve fazlasını istemezler. Fransızları tek başlarına yendiler. Amerikalıları tek başlarına yenecekler. Çin'i ele geçirebilmiş bir Kubilay Han'ın, Vietnam'ı istila ettiğinde yenildiği gerçeğiyle gurur duyuyorlar. "Saldırganları yenmekle ilgili uzun bir geçmişimiz var." cümlesi sık sık söylenirdi.

Vietnamlıları görmek, makinelerin ve teknolojinin doğru politik anlayıştaki insanları yenemeyeceğini bilmektir. (Ve "doğru politik anlayış" diye bir şey olduğunu kabul etmemiz gerekiyor ve kabul ederek bunu elde etmeye başladığımızı.) Kiminle ve neden savaştığını bilmeyen Vietnamlılarla karşılaşmadım. Daha politik olanları Marksist terminolojiyle konuşur, ama ben en iyi sözleri Thanh Hoa eyaletinden yaşlı bir adamdan duyduğumu hatırlıyorum: "Fransızların yönetimindeyken hiçbir şeyimiz yoktu. Şimdi her şeyimiz var. Amerikalılar bunu almak için hepimizi öldürecekler."

ETKİSİZ BOMBALAR

Kuzey Vietnam'ın bombalanması tek başına etkisizdi. Elbette birçok can kaybı yaşandı ve hastaneler, okullar, kiliseler, köyler, şehirler, otoyolları, demiryolları ve köprüler tahrip edildi, yıkıldı. Bunlar sistemli bir şekilde yok edildi, çünkü Kuzey Vietnam'da yürütülen savaşta askeri hedef, psiko-sosyal içeriğin-

den dolayı tanımlanmıştı. Bu kurumların yerle bir edilmesinin halkın moralini azaltması gerekiyordu, Pentagon'un dileği bu doğrultuydu. Bu, tarlalardaki mandalarla ilgilenen 10 yaşındaki çocukların hedef seçildiği, hendeklerin sistematik olarak saldırıya uğradığı, Nam Dinh'deki kalabalık işçilere karşı gece baskınlarının düzenlendiği, yolların ve okulların bombalandığı alçak bir savaştı. Johnson, Kuzey Vietnam'daki hedeflerin "çelik ve beton" olduğunu söyledi. Bu, basit bir gerçeği görmezden geliyor: ülkede çok fazla çelik ve beton yok. Zaten olanlar da yok edilmişti. Birleşik Devletler bir halkın iradesine karşı silah kullanıyordu. Bu, kaybedilen bir savaştı.

İnsanların iradesinin en iyi kanıtı, ölüm sayılarının azlığında görülebilir. Bu, füzelerden uçaksavarlara, okullardaki siperlere, hastanelerde, evlerde ve hatta yatağın altında silah taşıyan genç kızlara kadar uzanan Kuzey Vietnam'ın savunma sisteminden kaynaklanır. Soykırım Savaşı'nın başarısız olmasının ikinci nedeni ise Vietnamlıların tutumudur. ABD, Fransızlara karşı savaş esnasında bisikletle yarım ton malzeme taşımayı öğrenenlerin Vietnamlı olduğunu unutuyor. Ve bu bisikletler bir kez daha yolda, tuğla, kömür ve hayal edilebilecek her şeyle dolu. (Vietnamlıların pek fazla kamyoneti yok!) Bu insanlar, bir köprü yıkıldığında, akşamında bir seyyar köprü inşa edip sabah tekrar söken insanlar. Bunlar, her gün saldırıdan sonra 1. Otoyol'daki bomba çukurlarını dolduran insanlar ve McNamara'nın erzak akışlarının 1. Otoyol'da engellendiği iddiasına rağmen, ki bu doğru değil, erzak kamyonları ve ciplerin yavaş hareket ettiği doğrudur, ama bunun nedeni yolda bu kadar çok kamyon ve cip olmasıdır. Aynı şey demiryolu için de geçerli. Demiryolunun yanındaki hendeklerde uzanan yedek raylar ve traverslerdir. Her bombalama sonrası yeni ray ve traversler, birkaç saat içinde yıkılanın yerini alıyordu. Belki de Pentagon basın bültenlerini Vietnamlılara göndermeli, çünkü demiryolunun etkisiz hale getirildiğini anlamamış gibi görüyorlar.

YARATICILIK

Gururlarından, fanatik milliyetçiliklerinden dolayı, Vietnamlılar neredeyse tamamen özgüvenlidir. Vietnamlı olmayan kimseye tam anlamıyla güvenmezler. Özgüvenleri onlara Johnson'ın yalanlarından daha fazla yaratıcılık veriyor. Çoğu kez, 22 feetlik bir bomba çukurunu su ile doldurup 'gölet'e üremesi için balıklar koyacak ve hiçbir zaman balık yetiştirmenin düşünülmediği bir köy ile ülke ekonomisini canlandıracaklar! Ülkeyi vuran uçakların hurda metalleri, tıbbi aletler, yüzük ve vazo yapmak için kullanılıyor. Bomba kutuları toprak ve içlerinde yetiştirilmiş çiçeklerle dolu.

Yaşamın savaştan etkilenmemiş hiçbir yanı yoktur elbette, ama öyle bir ayarlama yapılmıştı ki savaş, pirinç yetiştirmek kadar normal hale gelmişti. Kuzey Vietnam, belki de en iyi pirinç tarlalarında, sırtlarında tüfekleriyle çalışan zarif ve güzel kızlarıyla sembolize edilebilir. Ya da Hanoi sokaklarında, bisikletinin çamurluğu üzerindeki bambu koltukta bir bebek ile pedal çeviren, sırtında bir tüfek ve elinde uzun saplı kırmızı, mavi ve beyaz çiçekler taşıyan bir adam gibi alışlagelmiş bir manzara ile.

Vietnam'da devam eden bir savaş var ve onlar tek çıkar yol olarak bunu kendi yararlarına kullanıyorlar. Daha rahat koşullar altında yaşayan bizler, bu savaş devrimci yararıma da kullanabiliriz. Gelecekte olacaklar için de iyi bir deneyim olur.

(The Movement gazetesinde yayımlanmıştır)

Ülkenin kuzeyindeki Vietnamlılar, bu dünyada bir insanın üzerine yağabilecek en ağır bombalamanın altında 2.000 yıllık dış baskıdan kurtuldular.

Ülkelerinde sosyalizmi inşa ediyorlar. Birçok ülke kendilerini "sosyalist" olarak adlandırıyor. Bunun ne anlama geldiği, hangi ülke hakkında konuştuğunuza bağlı. Bir arkadaşınız, sosyalizmin ne kadar korkunç olduğuyla ilgili şikayette bulunduğunda, ona kitabın bu bölümünü gösterin. Dünyada milyonlarca insan için sosyalizm, basitçe, "özgürlük" anlamına gelir.

XII. Kurtarılmış Ordu, Kurtarılmış Yaşamlar

NLF (Ulusal Kurtuluş Cephesi), Güney Vietnam'ın birçok bölgesini her geçen gün biraz daha kurtarmıştı. Aşağı yukarı ülkenin en az üçte ikisini ve nüfusun yarısını kontrol ediyorlardı.

Bu bile gerçek bir fotoğraf vermiyordu. Buralar, Saygon kontrolünde ya da itirazlı bölgeler olarak adlandırılan NLF için açık bölgelerdi. İtirazlı bölgelerin çoğundaki kontrol gündüz Amerikan-Saygon kuvvetlerinde gece ise NLF'deydi. Buralarda (Amerikan bölgesinin kalbi olan Saygon'da bile), NLF genellikle yerel halkın demokratik seçimleriyle "gölge" yönetimler oluşturmuştu. Yönetimler mücadeleyi idare ediyor ve sonuçta sadece kurtuluşun gelmesini bekliyordu.

NLF Saygon'a serbestçe girip çıkabiliyordu, Mekong Delta'sından getirilen pirinç Saygon'da satılıyor ve bundan elde edilen para, daha sonra kurtarılmış bölgelere gönderilecek olan Amerikan silahlarının karaborsadan alımında kullanılıyordu. 1968'de genç bir NLF üyesi ile tanıştığımda, ona Sai-gon'a nasıl girip çıktığını sormuştum.

“Genellikle” dedi, “Bir kuklanın (Saygon askerinin) üniformasını giyiyorum. Bazen sadece kontrol noktasına gidip 'NLF'deniz, izin verin girelim' diyoruz, muhafız da 'tabi ki, buyurun girin' diyor.”

Kurtarılmış bölgelerdeki hayat nasıldır? Çoğu Amerikalı, NLF'nin yerel halkı kendilerini desteklemeye zorlayan bir tür terörist diktatörlük uyguladığını sanıyordu. Şunu düşünün: Saygon hükümeti köylüleri kontrol altında tutmak için terör uyguladığında köylüler ayaklandı. Terör onları asla yıldırmadı. Neden NLF'ye karşı ayaklanmıyorlar?

Amerikalı bir *Associated Press* (AP) muhabiri, NLF'nin kazandığı bir muharebeyi anlatırken hayrete düşmüştü:

Son gelen istihbarata göre, sadece 200 kadar gerilla silahlı düzenli Vietkong askeriydi. Diğerleri ise tünel kazmak, mayın yerleştirmek, malzeme ve ceset taşımak için zorla askere alınan bölgede yaşayan köylü gençlerdi. Fakat bu yedek kuvvetlerin hiçbirisi amirlerine ihanet etmediler ve her biri düzenli birliklerle aynı cesaret ve disiplinle çalıştılar.

Eğer yerel halk askere zorla alınsaydı, Saygon'a kaçıp özgürlüklerine kavuşabilirlerdi diye düşünebilirdiniz. Ama yapmadılar.

NLF'yi desteklediler.

Kurtarılmış bölgelerde iki tür savaşçı vardı: NLF'nin düzenli ordusu ve “öz savunma” grupları. AP muhabirinin bahsettiği köylü gençler, aslında, o bölgenin öz savunma gruplarının üyeleri idi.

Vietnamlıların dışında kurtarılmış bölgelerde dolaşabilen birkaç kişiden biri Avustralyalı yazar Wilfred Burchett:

Cu Chi Bölgesinde, hemen hemen bütün köyler, öz savunma güçlerinin karşı konulamaz bir kuvvetle karşılaşmaları durumunda geri çe-

kilebilecekleri ve içinde manevralar yaparak en umulmadık yerlerde ve hiç beklenmeyen zamanlarda saldırarak düşmana üstünlük sağlayabildikleri, elektrik kontrollü mayınları patlatabildikleri ya da labirentleri ve tartışmasız üstünlükteki bağlantı siperleri sayesinde saldırarak yeniden yer altında kaybolabildikleri bir tünel sistemiyle birbirine bağlıydı.

“Stratejik köyleri” imha etmeye yönelik askeri hareketleri sırasında oluşturulan öz savunma birliklerinin şu acil hedefleri vardı: yeni, özgür hayatları savunmak için silah kullanmak; eski köylerinde yaşamak için mücadele etmek, eski tarlalarını işlemek ve toprak reformu ile elde ettikleri yeni tarlaları korumak; atalarının inançlarını yaşayabilecekleri özgürlük; vergi memurlarına ve mülk sahiplerinin temsilcilerine direnmek ve bir araya getirilmiş konsantre tip köylerin tüm masraflarına karşı çıkmak.

NLF’nin bir bölgeyi kurtardığında yaptığı ilk iş, araziye mülk sahiplerinden alıp fakir ve topraksız köylülere vermektir. Özgürlük, köylüler için soyut bir kavram değildi. Saygon yönetimi görevi devraldığında yaptığı ilk iş, toprağı köylülerden alıp mülk sahiplerine vermektir. Eğer Vietnam köylüsü olsaydınız siz hangisini seçerdiniz?

Bruchett bir NLF görevlisine halkın neden onları desteklediğini sorar. Cevap şudur:

Biz onlara sebze ve meyve bahçelerini yeniden kurmalarında yardım ediyoruz, balık havuzları kazmalarına, bambu ve ağaç yetiştirmelerine, domuz ahır ve tavuk kümesi inşa etmelerine yardım ediyoruz. Yeni yönetim hızlı bir şekilde eğitim, halk sağlığı, ekonomik ilişkiler, savunma ve güvenlik için komiteler oluşturuyor ve insanlar gerçekten kendi yaşamlarını sürdürdüklerini hissediyor.

Amerikan ordusu bunu yapmıyor, Amerika'da bile. Amerikan ordusu bizim için ne yaptı, bizim öldürülmemizin dışında? Vietnamlılar, kendi kurtuluş ordularını, bizim Amerikan ordusunu destelediğimizden daha fazla destekliyorlar. Amerikan ordusu, sizin kendi hayatınızı yaşadığınızı hissettirebilir mi?

Güney Vietnam Kurtuluş Ordusu ile Amerikan ordusunu karşılaştıralım. Bu size kurtarılmış bölgelerdeki yaşam hakkında iyi bir fikir verecektir.

En basitinden söylemek gerekirse, Amerikan ordusu demokratik değildir. Barakalarda broşür dağıtıyorsunuz diye sizi döverler.

Kurtuluş ordusu, demokrasi ve liderliği birleştirir. Subaylar ve askerler her muharebeden önce küçük gruplar halinde toplanır ve ne olacağını tartışır. En düşük rütbeli eratin muharebe hakkında bir sorusu olduğu müddetçe, herkes tatmin olana kadar konuşmaya devam ederler.

Muharebe sırasında herkes ne üzerinde mutabık kalındıysa aynen onu yapar. Daha sonra tekrar toplanırlar ve olanları

değerlendirirler. Olur da bir komutan işi görevi beceremezse, adamları başka birini komutan olarak seçerler.

Amerikan ordusunda subayların kim olacağına yüksek rütbeli subaylar karar verir.

Kurtuluş ordusunun askerleri kendi subaylarını seçerler!

Amerikan ordusunun subayları akademilere, West Point'e ve ROTC'ye (Yedek Subaylar Eğitim Birliği -çn.) giderler.

Kurtuluş ordusunun subayları halkın askerlerinin arasından yükselir. Piyade erlerinden daha fazla paraları yoktur. Aileleri ya da parlamento üyeleri onları herhangi bir West Point'e göndermezler.

Amerikan ordusunun subay kulüpleri, subay evleri, farklı yemekleri, farklı eğlenceleri, farklı üniformaları vardır.

Kurtuluş ordusunun subay ve askerleri benzer giyinir, aynı yemeği yer, aynı hamakta uyur, aynı bambu kulübeyi paylaşır.

Sonuncusu ve belki de en önemlisi, Kurtuluş ordusundaki her asker ne için savaştığını bilir. Temel eğitim sırasında kendilerine öğretilenlerle Vietnam'daki savaşın nasıl bir şey olduğunun farkını anlayan Amerikan askerleri gibi kafaları karışmaz ya da bencil olmazlar.

Siz hangi tip bir ordunun içinde olmayı isterdiniz?

Vietnamlılar bir yıllık görevlendirme ile bu işin içinde değiller. Onlar geri kalan tüm yaşamları boyunca bunun içindeler. Bazıları 20 yıldır aynı yerde savaşıyor. Vietnam küçük bir ülke, kolaylıkla kurtarılmış bölgelerin dışına çıkabilirler, ama yapmıyorlar.

Amerikan ordusu ve hava kuvvetleri bir köyü haritadan silene kadar bombalayabilirler, birlikleri imha edip sivilleri kurban edebilirler. Ülkenin tüm bölümlerini yok edebilirler. Ama halk kalır ve savaşır.

Kurtarılmış bölgede yaşam böyle bir şeydir.

XIII. Gerçekler Ve Yalanlar: Kitabımızın Sonu Ama Savaşın Değil

Ben bunları yazarken Bay Nixon televizyonda hem nalına hem mihına vurarak "savaşı bitirmekten" bahsediyordu. Savaştan bıkip usanmış milyonlarca Amerikalıya mesajı, "tüm askerlerimizi geri çekeceğiz, ama ne zaman olacağını söylemeyeceğim." şeklindeydi.

Hiç bir şey değişmemişti.

Kendinden önceki üç başkan gibi Nixon da Vietnam'daki hayatın gerçeklerini reddediyordu:

Vietnam tek millettir.

Geçici Devrim Hükümeti (GDH), şu anda Güney Vietnam'ın çoğunluğu idare eden politik koalisyondur.

Vietnam halkı çoğunlukla GDH'yi desteklemektedir. Bu onların hükümetidir. Bu onların kendisidir. Bu, yabancı işgalcilere karşı süren 2.000 yıllık mücadelenin doğal sonucudur.

Eğer Amerikan askerleri Vietnam'ı bugün terk etseydi, GDH karargâhını yarın Saygon'a taşıyacak ve savaş bitecekti. Vietnam halkı kazanmak için binlerce yıl acısını çektiği huzura, bağımsızlığa, egemenliğe kavuşacaktı.

Amerika'yı yöneten iş adamları, askerler ve politikacılar hâlâ Kore benzeri bir çözüm umuyorlar, güneyden kukla "özgür dünya" rejimi tarafından yönetilen, Amerikan emperyalizminin Asya'daki kalesi, bölünmüş bir Vietnam.

Askerlerin geri çekilmesiyle ilgili müzakerelerin ve pazarlıkların tamamı bununla ilgili. Başka hiçbir şeyle değil.

Askerlerin şu anki geri çekilme hızına göre Vietnam'dan çıkmak yüzlerce yıl alacak. Tüm bu müzakerelerin tek bir amacı var, Amerikan kamuoyunu bir şeylerin yapıyor olduğuna ikna etmek. Bu sırada hükümet arkamızdan umutsuzca, imkânsız ve istenmeyeni, Saygon rejimini desteklemeyi ve Vietnam'ı bölmeyi deniyor.

Savaş taraftarı şahinler, Hanoi'nin müzakere masasında "ayak sürdüğünü" söylüyor. Bunda biraz gerçeklik payı var. Batılı güçler 1946'da, 1954'te, 1969'da her pazarlıkta Vietnamlıları satmışlardır. Amerika'nın, Paris'ten çıkacak herhangi bir antlaşmayı kabul edeceğine dair en ufak bir kanıt yoktur. Vietnamlılar özgürlüklerini kazanıyorlar. Birleşik Devletler onların özgürlükten uzakta pazarlık etmesini istiyor. Hanoi ve GDH Paris'te çok dikkatli hareket ediyor. Siz de kurtlar sofrasında dikkatli hareket ederdiniz.

Nixon, Mao Zedong ve GDH bir şey üzerinde anlaşıyorlar: "politik güç bir silahın namlusundan büyür." Amerikan silahları Vietnam topraklarında durduğu sürece Birleşik

Devletlerin iş adamları ve politikacılarının orada siyasi gücü olacaktır. Hiçbir müzakere bu durumu Vietnamlılara kabul edilir kılmayacaktır.

Vietnamlılar bekleyebilirler. Sabırları yenilgiler ve ihanetler boyunca devam etmiştir. Zaferin kıyısında dırlar. Tarihlerinde ilk defa ekonomik ve politik bağımsızlık arzuları için çözüm ellerindedir.

Bir pazarlık masasında, hileli bir seçimle ya da savaş alanında bundan vazgeçmeyeceklerdir. Kendi gözleriyle orada olduklarını göre göre, askerlerin geri çekildiğini bildiren gazete haberleriyle kandırılmayacaklardır.

Vietnam ve Laos'a savaş esnasındakinden daha fazla bomba atılan azaltılmış saldırı ninnileriyle uyutulmayacaklardır.

Bin yıl önce Cao Bien yenildiğini anladığında geri çekilmesini bilecek kadar iyi bir öngörüye sahipti. Lo nehrinin kıyısında kendisini ziyaret eden ruhun, bu zamanda Beyaz Sarayı da ziyaret ederek Nixon'ın rüyalarına musallat olması gerekiyor.

Bu, bir halkın gücüdür.

XIV. Peki Ya Siz?

Bu kitabın tamamını okudunuz. Eğer dikkatlice okuduysanız, Vietnam hakkında, ABD Başkanı da dahil birçok insandan daha fazla şey biliyorsunuz. Ayrıca, kendi halkımızın -Amerikalıların- mücadelesi hakkında yaptıklarından daha fazla Vietnam halkının mücadelelerinde neler yaşadığını biliyorsunuz. Size okulda verilen tarih kitapları, generallerin, politikacıların ve büyük iş adamlarının yaptıklarını anlatır. Onlar halk değil.

Bizim de gururlu bir tarihimiz var. Büyük çarpışmalar, sert kavgalar ve büyük zaferler yaşadık -ve bunların hiçbirisi tarih kitaplarına girmedi. Bunlar, generallere, patronlara ve politikacılara karşı verdiğimiz kavgalardı.

Hiç Homestead, Coal Creek, Coeur d'Alene, Wounded Knee (Lakota Siyuları ile Birleşik Devletler arasındaki son büyük çatışma -çn.) gibi yerlerin adını duydunuz mu?

Ya da, Pullman Grevi, 1934 General Grevi, Lawrance Grevi, Şef Joseph'in Uzun Yürüyüşü, Coxie'nin Ordusu, Shaylerin İsyanı gibi mücadeleleri?

Büyük Bill Haywood, Eugene Debs, Tecumesh, Denmark Vesey, Joe Hill, Elizabeth Gurley Flynn, Frederick Douglass gibi insanları?

Bu yerler, insanlar ve savaşlar bizim. Bunlar, patronların, milyonerlerin ve Washington'daki palavracı ucubelerin değil. Bunları duymamış olmanız aptal olduğunuzdan değil, kendilerine karşı savaştığımız insanların, okulları idare eden ve fabrikaları yöneten şahısların bize dair olanları bilmemizi istememelerindendir.

Gün geçtikçe daha fazla Amerikalı bıkip usanıyor.

Mesleklerimiz sıkıcı. Tüm yaşamlarımızı diğer insanları zengin etmek uğruna, sandıkları rıhtımın bir ucundan diğer ucuna tekrar tekrar taşıyarak, hiç kimsenin gerçekten istemediği değersiz şeyler için sevimli reklam sloganları düşünerek, metal levhaları makinelere koyarak, onlara şekil vererek ve hatta başka metalleri şekle sokmak için daha fazla makine yaparak, değersiz şeyler satarak, daha fazla değersiz şey, çer çöp ve bozulan oyuncaklar alabilmek için biraz para kazanarak ve onları tamir ettirmek için de çoğumuz yaşamdan çekilerek harcıyoruz.

Ve patronlarımız bize yalanlarla mutlu olduğumuzu söylüyorlar.

Ve bizi 5.000 km uzağa, özgür olmak isteyen ve kahramanları Trung Kız Kardeşler, Taysonlar, Ho Chi Minh ve Kurtuluş Cephesi bizimkiler gibi tarih kitaplarına girmeyen köylülere karşı savaşmaya gönderiyorlar.

Ve bizler öldürölüyoruz çünkü kanuna itaat ederek yok edenlerin uşaklarıyız, aynen vergileri ödediklerimiz gibi, ödediğimiz vergileri asla geri göremeyeceğiz çünkü ödediğimiz paralar ormanlara atılıyor, aya gönderiliyor ve orada bırakılarak heba ediliyor, kahramanları öldüren bombalara ve yalan söyleyen kitaplara dönüşüyor.

Oyunun adı para ve güç. İnsanların üzerindeki güç, para kazanmanın gücü -bizim kazandıklarımız, burslarımız ve maaşlarımız gibi paralar değil. Bunlar büyük paralar, diğerlerinin sırtından yapılan kârlar.

Bizim ve Vietnamlıların ortak noktası; bu ülkeyi yöneten şirketlerin her iki halkın da sırtından para kazanması ve hiçbirimiz özgür değiliz. Vietnamlıların özgürlüklerini kazanmada bize göre avantajları var. Patronları için çalışmayacaklar, kendileri için çalışacaklar. Bu hedefi tanımlamakta kullandıkları kelime "sosyalizm."

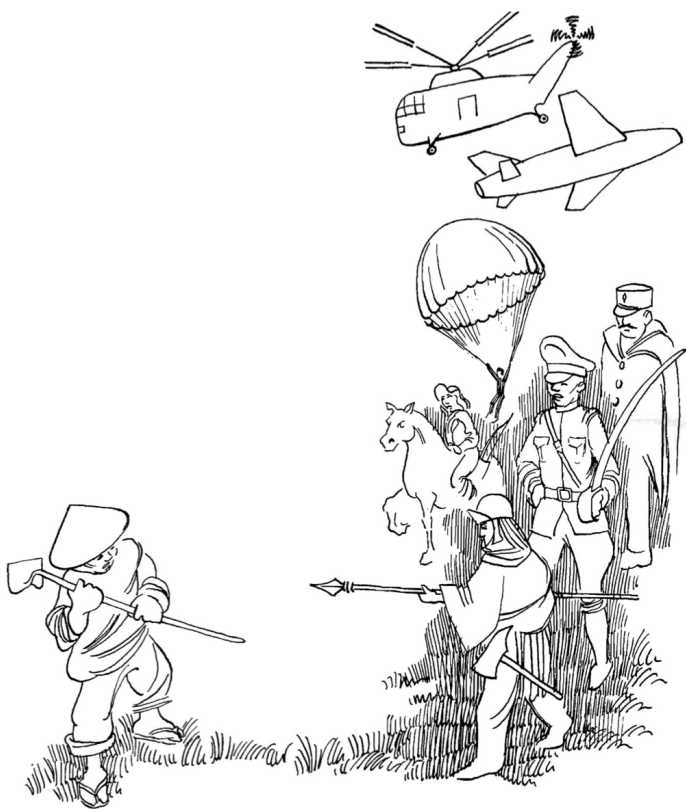
Amerikalı işadamları Güneydoğu Asya'nın haritasına baktıklarında insanları değil, madenleri, petrolü, kauçuğu ve

pirinci görüyor. Asyalılar da nereden çıktı? Onlar maden ve petrol için kazmalı, ağaçlardan kauçuk toplamalı, pirinç yetiştirmeli ve onlara vermelilerdi. Vietnamlılar bu kapıyı çok sağlam kapatıyorlar; onların savaşları tüm Asyalılar için bir örnek. Bu yüzden Vietnam'dayız.

Vietnam kazanacak. Bu kitabı okuyanların yaşadığından daha fazla süredir savaşıyorlar.

Vietnamlılar özgürlüklerini kazanacaklar.

Biz kendimizinkini kazanacak mıyız?

GERÇEKÇİ OL, İMKÂNSIZI İSTE

Mike Davis

Çeviren: Utku Özmakas

Mike Davis'in çeşitli yazılarını bir araya getiren bu seçki, öğrenci olduğunu hiç unutmayan bir öğretmenden esaslı bir muhalefet dersi alma şansını sunuyor. Arabada kornaya basarak, sokağa çıkmadan, sosyal medya profilleri üzerinden gerçekleştirilen sözde protestoların ayartıcılığına kapılmış bir kuşak için zihin açıcı bir metinler geçidi. Sinemadan edebiyata, genç bir eylemcinin polisle ilk kez karşı karşıya kaldığında yaşadığı duygulardan savaş karşıtı hareketlere, Çin'in ekonomik büyümesinden İşgal Et hareketinin geleceğine kadar pek çok alanda slalom yapan Davis, muhalefetin ilk dersini mılh gibi aklımıza çakıyor: *Gerçekçi Ol, İmkânsızı İste.*

Siyasi Şeyler dizisi, Mike Davis ile açılıyor. Evet, gerçekçiyiz ve imkânsızı istiyoruz.

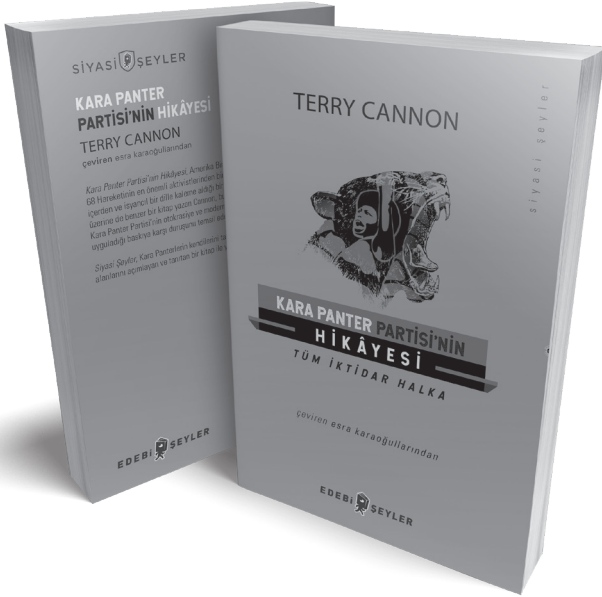
KARA PANTER PARTİSİNİN HİKÂYESİ

Terry Cannon

Çeviren: Esra Karaoğullarından

Kara Panter Partisi'nin Hikâyesi, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki 68 Hareketinin en önemli aktivistlerinden biri olan Terry Cannon'un içerden ve isyancıl bir dille kaleme aldığı bir broşür-kitaptır. Vietnam üzerine de benzer bir kitap yazan Cannon, bu kitapla 68 ABD'sinde Kara Panter Partisi'nin otokrasiye ve modern devletin ezilen kimliklere uyguladığı baskıya karşı duruşunu temsil eden bir çalışmaya imza atıyor.

Siyasi Şeyler, Kara Panterlerin kendilerini tanımladıkları meşru isyan alanlarını açımlayan ve tanıtan bir kitap ile yürüyüşüne devam ediyor.

BİR BAŞKA TARİH MÜMKÜN MÜYDÜ?

(ERMENİ MESELESİ ÜZERİNE YAZILAR)

Masis Kürkcügil

“Tehcir miydi, soykırım mıydı?” Yoksa 1915, yine yaygın resmi görüşün ileri sürdüğü gibi, bir “mukatele”den mi ibaretti? Yanlış bir hayatı doğru yaşamının güçlüğüne aklı getiriyor bu sorular: Gecikmiş bir soruya, kaybedilmiş bir imkâna sadece tarihe değil bugüne de ışık verecek bir bağlam kazandırmak da aynı ölçüde zor.

“Ermeni meselesi”yle ilgili yazılarını, söyleşilerini ve değerlerini bir araya getirdiğimiz Masis Kürkcügil bu zor işe giriyor. Sadece 1915’e değil, 1908’de Ermeniler açısından kaybedilmiş inkılabın şifrelerine ve “unutulmak istenmiş” bir tarihe odaklanıyor. Geçmişe bugün yaşayanları da özgürleştirecek soruyu yöneltiyor: “Bir başka tarih mümkün müydü?”

Tarihe Marksist bir bakış açısıyla yaklaşan, yıllardır sosyalist- devrimci siyasetin içinden birinin, geçmişin bu büyük olaylar dizgesine ışık tutan yazılarını okuyacaksınız, bu kitapta. Kürkcügil Ermeni siyasi partileri Hınçaklar ve Taşnakların tarihsel serüvenlerini, Taşnakların İttihat ve Terakki ile ilişkilerini, 1908’de İttihatçılarla Ermeni örgütleri arasında kurulan ittifakın birkaç yıl içinde nasıl berhava olduğunu analiz ediyor. Ermeni meselesini Paramaz’dan Manuşyan’a, Rakovski’dan Rosa Luxemburg’a, Armen Garo’dan Hagop Babigyan’a, Talat Paşa’dan Cemal Paşa’ya ve nihayet Hrant Dink’e uzanan geniş bir tarihsellikte ve perspektifte irdeliyor.

Siyasi Şeyler, toplumsal yüzleşmenin kaçınılmazlığını gören bir yerden, “Büyük Felaket”i irdeleyen bir kitapla yayın çizgisini sürdürüyor.

